

**Rapport explicativ
tar las disposiziuns transitoricas
per l'execuziun da la lescha
davart l'armonisaziun dals registers
(DTpLAR; DG 171.210)**

0 Cuntegn

0	CUNTEGN	1
1	SITUAZIUN DA PARTENZA	2
1.1	MOTIVS PER L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS	2
1.2	PROJECT DA L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS	2
1.3	NIZ PUSSAIVEL DA L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS	4
2	BASAS LEGALAS	5
2.1	LESCHA FEDERALA DAVART LA DUMBRAZIUN FEDERALA DAL PIEVEL	6
2.2	LESCHA DAVART L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS (LAR)	6
2.3	MIDADA DA LA LEGISLAZIUN DAVART LA AVS (NOV NUMER D'ASSICURANZA SOCIALA)	7
2.4	LEGISLAZIUN EXECUTIVA CHANTUNALA	7
2.5	URARI DA LA CONFEDERAZIUN	7
3	FINAMIRAS DA LAS DISPOSIZIUNS TRANSITORICAS PER L'EXECUZIUN DA LA LESCHA DAVART L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS	8
3.1	REGULAZIUN DA LAS LAVURS DA REALISAZIUN	8
3.2	GESTIUN DALS REGISTERS ARMONISADS	9
4	CONSULTAZIUN TAR LAS DISPOSIZIUNS TRANSITORICAS	9
5	INTGINS PUNCTS CENTRALS DA L'ARMONISAZIUN DALS REGISTERS	10
5.1	REGISTER FEDERAL DALS EDIFIZIS E DA LAS ABITAZIUNS (REA)	10
5.2	SOFTWARE E SEDEX	11
5.3	NUMER UFFIZIAL DA L'ABITAZIUN	13
5.4	COLLAVURAZIUN CUN LA POSTA	14
6	EXPLICAZIUNS DAVART LAS SINGULAS DISPOSIZIUNS	15
7	CONSEQUENZAS PERSUNALAS E FINANZIALAS	31
7.1	CHANTUN	31
7.2	VISCHNANCAS	31
8	OBSERVAZIUN DALS PRINCIPS DA LA EFLAD	31
	ABREVIAZIUNS	32

1 Situaziun da partenza

1.1 Motivs per l'armonisaziun dals registers

Registers uffizials èn impurtants per la statistica, perquai ch'els cuntegnan numerusas datas che illustreschan situaziuns e svilups socials ed economics. L'utilisaziun da questas datas per survegnir infurmaziuns statisticas premetta dentant ch'ils registers sajan armonisads. Questa pretensiun n'era betg ademplida fin ussa. Tras la structura federalistica da la Svizra cun ses urden da cumpetenzas èn resultads blers registers betg unitars. Oz chaschunan il barat e l'armonisaziun da datas er tranter ils registers che vegnan manads en moda electronica fitg blera lavur e custs considerabels. Ils differents registers da persunas cuntegnan savens infurmaziuns davart las medemas persunas. Questas infurmaziuns na pon dentant betg vegnir evaluadas, uscheditg che las características n'èn betg armonisadas ed uscheditg che las persunas na pon betg vegnir identifitgadas cleramain. Tras quai che la politica e che l'economia han in basegn pli e pli grond da survegnir datas da basa structuralas, s'augmentan er las pretensiuns a l'actualitad da las datas. Las prognosas sin basa da la dumbraziun dal pievel – che vegniva fatga fin ussa mo mintga 10 onns – vegnan stimadas oz gist uschè pauc sco las retschertgas che engrevgeschan pli e pli fitg las persunas interrogadas e che vulan eruir características che la confederaziun pudess en sasez retrair da ses registers.

La chasada è ina grondezza da referiment impurtanta, tant per l'administraziun (quint d'electricitad, taxas da ruments e.u.v.) sco er per la statistica. Las persunas che vivan ensemen en in'abitaziun furman per regla in'unitad economica e sa dividan l'activitad da gudogn, la lavur d'assistenza e da famiglia, il temp liber, las entradas e las expensas. L'economia e la politica han grond interess da survegnir infurmaziuns davart la structura e davart il svilup da las chasadas e da las famiglias, p.ex. per analisis dal martgà sco er per la planisaziun dals abitadis e da l'infrastructura. Fin ussa na cuntegnevan ils registers d'abitantas e d'abitants (RAb) betg ina definiziun unitara da la chasada.

In ulteriur punct impurtant en connex cun l'armonisaziun è la comunicaziun tranter ils registers. Numerus registers "communitgeschan" gia oz in cun l'auter. Perquai ch'i manca ina structura da datas unitara ed ina identificaziun segira e clera da las persunas, vegnan las datas dentant barattadas oz per gronda part anc a maun. Datas ch'èn avant maun en furma electronica vegnan transferidas sin palpieri, e giu dal palpieri ston ellas puspè vegnir endatadas e controlladas a maun. Ultra da la lavur che resulta cun transferir las datas, èsi savens necessari da sclerir tshertas chaussas al telefon. I pon capitar sbagls. En il futur duain talas "rupturas tranter ils systems" vegnir evitadas cun barattar las datas.

1.2 Project da l'armonisaziun dals registers

Quest project è vegnì inizià da l'uffizi federal da statistica (UST). Ils registers armonisads duain permetter da far evaluaziuns automatisadas da las datas existentas davart las abitantas e davart ils abitants sco er da transmetter regularmain las datas al UST. Talas retschertgas sin basa dals registers duain en spezial remplazzar il vegl sistem da la dumbraziun dal pievel. Las datas ch'èn cuntegnidas en ils registers vegnan eruidas en l'avegnir mintga quartal, e betg mo mintga 10 onns sco pli baud. Ultra da quai vegnan características, che n'èn betg cuntegnidas en ils registers, eruidas tras retscher-

tgas da sondagi. L'armonisaziun che fiss stada necessaria gia daditg porta dentant anc auters avantatgs a la confederaziun, als chantuns ed a las vischnancas.

L'armonisaziun dals registers ha la finamira d'unifitgar ils RAb en ils chantuns ed en las vischnancas sco er ils gronds registers da persunas da la confederaziun en il sector dal stadi civil, da las persunas estras sco er da las fugitivas e dals fugitivs. Ils differents registers vegnan midads uschia ch'els pon vegnir cumparegliads areguard il cuntegn, areguard la nomenclatura ed areguard l'actualitad e preparads per la transmissiun electronica standardisada da datas.

Il nov numer d'assicuranza da la AVS (sinonims: numer d'assicuranza sociala, NAS, NAVS13 e.u.v.) che vegn duvrà dapi il fanadur 2008 da las assicuranzas socialas, è l'identificatur da persunas en ils registers da persunas. Uschia pon ils registers vegnir utilisads er per las retschertgas statisticas futuras davart la populaziun. En cumparegliaziun cun il numer vegl da la AVS ha il NAVS13 differents avantatgs. Cunzunt dal punctg da vista da la protecziun da datas na "discurra" quest numer betg. El na tradescha pia naginas infurmaziuns. La nova repartiziun duai er augmentar la fidaivladad dal numer. Cun la naschienscha survegn mintga abitanta e mintga abitant in numer ch'ella u ch'el mantegna er suenter la mort. Il medem numer na vegn mai surdà duas giadas.

Ils process existents da la communicaziun da datas tranter ils registers uffizials da persunas (quests process èn reglads legalmain) vegnan automatisads. Quai vegn fatg sin plaun federal, (ev. chantunal) e communal. Per quest intent è vegnida introducida – en il rom da l'armonisaziun – ina plattafurma centrala d'informatica e da communicaziun SEDEX. La creaziun da la SEDEX e l'introducziun d'in identificatur da persunas (NAVS13) èn elements centrals per ina colliaziun automatica da datas per la statistica, ma er elements impurtants per sviluppar in e-government ch'è orientà a transacziuns.

Tras l'armonisaziun dals registers duai la definiziun da la chasada ultra da quai vegnir unifitgada e vegnir accordada cun las normas internaziunalas. Tenor questa definiziun cumpiglia ina chasada tut las persunas che vivan en la medema abitaziun. Mintga persuna che figurescha en il RAb survegn in numer d'identificaziun per l'edifizi e per l'abitaziun (identificatur d'edifizis EGID ed identificatur d'abitaziuns EWID) or dal register federal dals edificis e da las abitaziuns (REA). Tut las persunas cun la medema cumbinaziun dal EGID e dal EWID vivan en la medema abitaziun e furman pia ina chasada comunabla. Questa furmaziun da chasadas funcziuna natiralmain mo, sche tut las abitaziuns èn er enumeradas correctamain ed identifitgables en il REA. Perquai ston las vischnancas rectifitgar ils REA.

Survista tabellara:

Sectur problematic	Mesira
Ina dumbraziun dal pievel mintga 10 onns na po betg pli satisfar als basegns en connex cun las datas da basa. Las expensas respectivas èn grondas.	▶ Mintga quartal vegn fatga ina dumbraziun dal pievel automatisada sin basa dals registers.
Ina identificaziun clera da las personas per las evaluaziuns statisticas e per il e-government n'è betg pussaivla.	▶ Introducziun d'in identificatur da personas cler (nov numer da la AVS, NAVS13, NAS, NA, PIN).
"Rupturas tranter ils systems" tar la transmissiun da datas chaschunan lavur e pon esser eventualas funtaunas da sbagls.	▶ Standards da datas unitars, barat da datas electronicas sur la plattform da datas (SEDEX).
En ils singuls chantuns ed en las singulas vischnancas n'èn las caracteristicas betg registradas en moda unitara. Differentas nomenclaturas e differentas scursanidas.	▶ Armonisaziun dals registers areguard il cuntegn ed areguard la nomenclatura (denominaziuns, scursanidas).
La numeraziun da chasadas n'è betg unitara ed è difficila: Tge personas furman ina chasada communabla? Tgi viva ensemen en in'abitaziun?	▶ Introducziun dal numer federal d'edifizis (EGID) e dal numer federal d'abitaziuns (EWID) ch'èn reglads en moda unitara en l'entira Svizra; colliaziun clera da quests numers cun las personas.

Tenor l'art. 9 da la lescha federala davart l'armonisaziun dals registers d'abitants e d'auters registers uffizials da personas (lescha davart l'armonisaziun dals registers, LAR; CS 431.02) èn ils chantuns cumpetents per coordinar e per realisar l'armonisaziun sco er per controllar la qualitat da l'armonisaziun. La regenza dal chantun Grischun ha incumbensà il departament d'economia publica e fatgs socials (DES) cun questas lavurs da realisaziun.

1.3 Niz pussaivel da l'armonisaziun dals registers

L'armonisaziun dals registers resguarda differents interess. Ses niz sa mussa en spezial en differents secturs dal service public. Per ils projects dad e-government cun contact electronic (sur l'internet) tranter las abitantas ed ils abitants e las autoritads dovri registers armonisads che vegnan manads en moda electronica e che permettian d'identifitgar cleramain las personas e las abitaziuns. Ils novs identificaturs ed ils registers che vegnan manads en moda electronica adempleschan questas premissas.

Sin basa dals registers armonisads e sin basa da la transmissiun electronica periodica da las datas pon las statisticas vegnir actualisadas permanentamain. Tras las datas actualas han tant personas privatas sco er la confederaziun, ils chantuns e las vischnancas ina meglra basa da planisaziun. La meglra situaziun da datas e la colliaziun tranter abitaziuns ed abitantas resp. abitants permetta dal rest a las vischnancas da far atgnas evaluaziuns tenor in agen ritmus. P.ex. pudessan las taxas vegnir

incassadas en moda pli precisa. La vischnanca po profitar d'in REA actual e trair a niz questas datas. Abitaziuns vidas pon vegnir identifitgadas facilmain. Er il chantun pudess retrair questas datas per far atgnas evaluaziuns.

La software ch'è prescritta da nov è abla da furnir las datas en il format pretendì sco er da trametter e da retschaiver datas sur la SEDEX, ed ella porscha bleras autras opziuns. La pussaivladad da barat-tar directamain datas electronicas tranter las vischnancas en cas da midadas da chasa u tranter ils uffizis da stadi civil e las vischnancas, ma er tranter las vischnancas ed il chantun, ha in grond potenzial da raziunalisaziun. La qualitad da las datas vegn augmentada. Perquai che las datas na ston betg adina puspè vegnir endatadas a maun, sa reduceschan eventualas funtaunas da sbagls. La colliaziun cun la SEDEX pussibilitescha p.ex. da trametter en l'avegnir datas dal register da stadi civil (infostar) a la vischnanca. Fin ussa vegn quai anc fatg cun ina brev. Ch'i pon capitar sbagls cun endatar las mutaziuns, è evident. Gist tar naschientschas èsi pia pussaivel da communitgar automaticamain il numer d'assicuranza da la AVS, il qual vegn surdà tras l'uffizi central da cumpensaziun da la AVS (UCC). Las vischnancas ston dar damain scleriments en connex cun il barat da datas. Perquai ch'i na sto betg pli vegnir spetgà, fin che las datas arrivon per posta, s'augmenta la disponibladad da las datas. Il project "vote électronique" duai eventualmain er sa basar sin la SEDEX. Per trair a niz complettamain questas pussaivladads installleschan plirs chantuns ina plattafurma chantunala da datas per reparter las annunzias da mutaziuns entaifer l'administraziun chantunala.

Uschia gida l'armonisaziun er a meglierar l'administraziun en quel senn ch'ella satisfà meglier als bassegns da las burgaisas e dals burgais. Sch'ina persuna mida domicil, po la nova vischnanca p.ex. surpigliar las datas existentas da la veglia vischnanca, uschia che l'annunzia da la burgaisa u dal burgais ha lieu en moda pli effizienta. En la gronda part da la Svizra n'existan fin oz insumma nagins systems d'annunzia electronica tranter las vischnancas ed ils chantuns per personas che arrivon e che partan; ubain che tals systems n'èn betg anc coordinads in cun l'auter. Sch'in sulet post da consultaziun da las autoritads (spurtegl unic; englais: one-stop-shop) scursanescha – tras process integrads efficacis – la via da las abitantas e dals abitants tras las instanzas, è quai en l'interess da tut las personas pertutgadas. L'armonisaziun dals registers stgaffescha la basa per tals process.

Enconuschentamain na decidan betg mo ils avantatgs fiscals, mabain er las prestaziuns d'infrastructura e da servetsch d'ina vischnanca u d'in chantun da domicil, sche abitantas ed abitants sco er sche firmas restan resp. sa domicilieschan da nov en questa vischnanca u en quest chantun. Latiers tutga er in'administraziun moderna ed effizienta che agescha uschia ch'er la clientella spargna temp.

2 Basas legalas

L'armonisaziun dals registers sa basa sin l'art. 65 al. 2 da la costituziun federala (CF; CS 101). Tenor questa disposiziun ha la confederaziun la cumpetenzza da relaschar prescripziuns per armonisar e per manar registers uffizials. Qua sutvart vegnan descrittas curtamain las leschas ch'èn relevantas per l'armonisaziun dals registers.

2.1 Lescha federala davart la dumbraziun federala dal pievel

La revisiun totala da la lescha federala davart la dumbraziun federala dal pievel (CS 431.112) è la basa per la nova concepziun da la dumbraziun dal pievel ed il motiv per l'armonisaziun dals registers. A partir da l'onn 2010 duai la dumbraziun dal pievel vegnir fatga en furma d'ina evaluaziun dals registers armonisads. Quella vegn accumpagnada da retschertgas annualas da sondagi tar 200'000 persunas e cumplettada tras enquistas tematicas annualas da sondagi tar circa 30'000 persunas. En il chantun Grischun vegnan pia interrogadas mo circa 5'000 persunas a chaschun da questas retschertgas annualas. Las retschertgas da sondagi gidan ad eruir characteristics che n'èn betg cuntegnidas en ils registers. Envers la revisiun da questa lescha sco er envers l'urari ch'era vegnì fixà en la missiva hai dà grondas resalvas, cunzunt da vart dals chantuns e da las citads pli grondas, ma er da vart da la scienza e da la perscrutaziun. Malgrà questa opposiziun ha la confederaziun dentant tuttina cuntinuà cun la revisiun. Ils chantuns sustegnan bain l'idea d'utilisar pli savens ils registers. Els èn dentant da l'avis che la qualidad dals registers ch'è necessaria per intents administrativs e statistics possia vegnir cuntanschida mo, sch'igl haja lieu anc ina giada ina retschertga cumpleta inclusiv ina validaziun dals registers armonisads. Uschia n'è la qualidad dals registers pertutgads – sco p.ex. il REA, ch'è vegnì stabilì da la confederaziun sin basa da las datas da la dumbraziun dal pievel 2000 e ch'è vegnì actualisà dapi lura tras indicaziuns da las statisticas communalas da construcziun – mai vegnida mesurada vi da la realitad. Dumondas avertas datti er areguard l'urari: ni la metodica da la confederaziun ni ils registers dals chantuns e da las vischnancas n'èn endrizzads cumplettamain per il mument. Plinavant stoi vegnir constatà che questa midada da la dumbraziun dal pievel chaschuna in spustament dals custs davent da la confederaziun vi als chantuns ed a las vischnancas. Ils chantuns e las vischnancas ston d'ina vart pajar l'installaziun ed il mantegniment dals registers. Da l'autra vart ston las citads ed ils chantuns procurar en l'avegnir sezs e sin agens custs las datas che cumpiglian pitschens territoris, las qualas ellas ed els dovran per dumondas da svilup, saja quai cun augmentar las retschertgas da sondagi da la confederaziun, saja quai tras autras soluziuns, p.ex. tras l'avertura d'auters registers.

2.2 Lescha davart l'armonisaziun dals registers (LAR)

La lescha federala davart l'armonisaziun dals registers d'abitants e d'auters registers uffizials da persunas (lescha davart l'armonisaziun dals registers, LAR; CS 431.02) è vegnida concludida dal parlament ils 23 da zercladur 2006 ed è la basa per armonisar ils registers d'abitantas e d'abitants. Cuntrari a la midada da la lescha federala davart la dumbraziun federala dal pievel n'hai strusch dà opposiziun cunter questa lescha. Ils avantatgs ch'èn colliads cun l'armonisaziun dals registers (simplificaziun dals andaments, e-government e.u.v.) èn vegnids reconuschids en general. Ils 18 d'october 2006 ha il cussegl federal decidì da metter en vigur parzialmain questa lescha per il 1. da november 2006. Ensemen cun l'ordinaziun davart l'armonisaziun dals registers (OAR; CS 431.21) è la LAR vegnida messa en vigur cumplettamain per il 1. da schaner 2008. Er ulteriuras leschas ed ordinaziuns federalas èn vegnidas adattadas.

2.3 Midada da la legislaziun davart la AVS (nov numer d'assicuranza sociala)

La legislaziun davart la AVS regla l'introducziun e l'utilisaziun dal nov numer d'assicuranza sociala (NAVS13). Quest numer è la clav per la colliaziun cun ulteriurs registers e survegn uschia il caracter d'in numer personal d'identificaziun (PIN).

2.4 Legislaziun executiva chantunala

Sin basa da l'art. 21 LAR ston ils chantuns elavurar las disposiziuns executivas necessarias. Sche questa legislaziun executiva na po betg vegnir messa en vigur fin il 1. da schaner 2009 – quai che vegn quai segir ad esser il cas, perquai ch'i stat a disposiziun bler memia pauc temp (cf. cifra 2.5 qua sutvart) – ha la regenza chantunala il dretg da relaschar disposiziuns transitoricas. Il chantun Grischun fa diever da quest dretg, perquai ch'i n'è betg pussaivel d'elavurar ina lescha, da la metter en vigur e da crear las resursas per l'armonisaziun dals registers entaifer mo dus onns.

2.5 Urari da la confederaziun

Pervia dal conclus da realisar gia la dumbraziun dal pievel 2010 sin basa dals registers, resultan sin tut ils stgalims termins da planisaziun e da realisaziun fitg curts. Ina pressiun supplementara sin ils termins chaschuna il fatg ch'il NAVS13 duai vegnir introducì gia il schaner 2009, perquai ch'el sto esser stampà fin la fin da l'onn 2009 sin las cartas da las personas assicuradas. Tenor l'art. 28 OAR vala il suandant urari:

fin da l'onn 2008	Rectificaziun dal REA tras ils uffizis communal da construcziun fin il pli tard la fin da l'onn 2008 (quest termin è vegnì definì dal UST).
1. da schaner 2009	Ina lescha executiva chantunala sto entrar en vigur il pli tard il cumenzament da l'onn 2009. Sco alternativa è pussaivlas disposiziuns transitoricas da la regenza.
15 da schaner 2009	Furniziun da las datas al UCC per reperter il NAVS13 la fin da schaner 2009 (di da referenza: 15 da schaner 2009; quest termin è vegnì definì dal UST sin basa da l'art. 19 al. 4 OAR).
15 da schaner 2010	Il schaner 2010 ston ils RAb cuntegnair las caracteristicas tenor l'art. 6 LAR. Per quest termin n'èsi betg anc necessari da manar il EWID, sche las chasadas vegnan numeradas en outra moda (vesair qua sutvart).
31 da mars 2010	L'emprima furniziun da datas statisticas al UST ha lieu sco furniziun da test la fin da mars 2010. Ulteriurs furniziuns da test suondan la fin da zercladur e la fin da settember 2010.
31 da december 2010	Di da referenza per la dumbraziun dal pievel 2010: A partir da quest termin ha la dumbraziun dal pievel sin basa dals registers lieu mintga quartal. Complementarmain han lieu retschertgas annualas da sondagi davart ulteriuras caracteristicas.

31 da december 2012	Sin basa da l'art. 28 al. 2 OAR sto il EWID bain vegnir introduci pir per ils 31 da december 2012 en il RAb. Las chasadas ston dentant vegnir numeradas a temp per la dumbraziun dal pievel 2010 (p.ex. cun agid d'in numer communal da chasadas). La soluziun la pli raschunaivla è perquai quella d'introducir il EWID gia l'onn 2010, senza far in pass intermediar sur in numer communal da chasadas.
---------------------	---

3 Finamiras da las disposiziuns transitoricas per l'execuziun da la lescha davart l'armonisaziun dals registers

En la LAR oblighescha la confederaziun ils chantuns da relaschar ina legislaziun executiva. Bliers puncts che ston vegnir reglads èn enumerads explicitamain. Tras l'obligaziun da realisar l'armonisaziun dals registers e tras la garanzia da la qualitat da las datas resultan ulteriurs puncts che ston vegnir reglads. En connex cun la regulaziun da la gestiun dals RAb resulta plinavant in basegn da regulaziun per manar e per rectifitgar il REA. Betg pertutgads n'èn ulteriurs registers d'objects.

A quest basegn da regulaziun stoi vegnir satisfatg uschè svelto sco pussaivel. Betg mo, perquai che la LAR prescriba ch'il chantun stoppia metter en vigur ina lescha (u relaschar subsidiarmain disposiziuns transitoricas) fin il schaner 2009, mabain er, perquai che las lavurs en il chantun progredeschan gia cun tutta forza en las vischnancas. Consequentamain sforzan pia differents motivs da reglar en disposiziuns transitoricas las lavurs da l'armonisaziun dals registers avant la fin da l'onn 2008. Questas disposiziuns transitoricas duain permetter a las vischnancas d'ademplier en moda effizienta l'obligaziun d'armonisar ils RAb.

En il chantun Grischun èsi pia necessari da proceder en dus pass:

- **disposiziuns transitoricas** per reglar las lavurs da realisaziun da l'armonisaziun; questas lavurs duran circa fin la fin da l'onn 2010;
- **lescha chantunala davart ils registers d'abitantas e d'abitants** che duai reglar la gestiun dals registers armonisads e garantir lur qualitat.

3.1 Regulaziun da las lavurs da realisaziun

Differents puncts ston vegnir reglads urgentamain anc quest onn tras las disposiziuns transitoricas, p.ex. la surdada dal NAVS13. Quai duai vegnir fatg il schaner 2009. La confederaziun prevesa che las vischnancas furneschian las datas sin via electronica sur il SEDEX; ella n'ha dentant betg reglà quai correspondentamain en sia legislaziun. Pia sto quai vegnir fatg immediatamain sin plaun chantunal. Las vischnancas ston pia vegnir obligadas da manar ils registers en moda electronica e d'als colliar cun la SEDEX, cunquai ch'igl è obligatoric da retrair il NAVS13 e perquai che la retratga è raschunaivla ed effizienta mo sur la SEDEX. In auter exempel è la numeraziun da las abitaziuns e la collecziun da datas per la rectificaziun dal REA. Las vischnancas duain ussa rectifitgar il REA ed attribuir il EWID. Las obligaziuns da cooperaziun da las personas privatas, da las qualas las vischnancas èn dependentas, vegnan pia regladas en las disposiziuns transitoricas.

L'armonisaziun dals registers pretenda ussa obligatoricamain tschertas lavurs. Quests andaments ston vegnir reglads urgentamain. La lescha federala regla bain – pli u main – las obligaziuns da las vischnancas, dentant betg las obligaziuns da terzas personas da cooperar. Tut las personas participadas èn persvadidas dal basegn da regulaziun. Per motivs d'urgenza stoi perquai vegnir desisti da far ina consultaziun ordinaria per las disposiziuns transitoricas (vesair latiers cifra 4 qua sutvart).

A l'ur duaja vegnir menziunà che la problematica da procurar las datas per la statistica che complete-scha las datas en ils RAb, sto vegnir reglada ordaifer questas disposiziuns transitoricas. Er separadamain u pli tard stuess vegnir reglada l'eventuala introducziun d'ina plattafurma chantunala da datas.

3.2 Gestiuon dals registers armonisads

La gestiuon dals registers sto vegnir reglada en ina lescha davart ils registers d'abitantas e d'abitants che duai vegnir messa en vigur la fin da l'onn 2010 u il cumenzament da l'onn 2011. Perquai ch'i ston tuttina vegnir relaschadas disposiziuns transitoricas, n'èsi betg raschunaivel d'elavurar ina lescha a la svelta. Las experientschas cuntinuadas da las vischnancas, dals chantuns e da la confederaziun duain vegnir resguardadas en la lescha. L'integrasiun da las vischnancas en la procedura da legisla-ziuon è absolutamain necessaria, pertge ch'ellas ston lavurar pli tard tenor la legislaziun, e dad ellas dependi, sche quest project ha success a lunga vista. L'actualitad e la fidaivladad da las datas depen-da dals process en las controllas communalas d'abitantas e d'abitants ed en ils uffizis communal da construcziun. Per motivs da l'unifurmitad e da la simpladad èsi plinavant raschunaivel da guardar, co ch'ils auters chantuns han reglà la gestiuon dals registers, avant che determinar la gestiuon en il chantun Grischun.

4 Consultaziun tar las disposiziuns transitoricas

Per las disposiziuns transitoricas èsi vegnì desisti d'ina procedura da consultaziun ordinaria. D'ina vart ston las disposiziuns transitoricas entrar en vigur uschè svelto sco pussaivel, da l'autra vart stoi vegnir resguardà che las pretensiuns a questas disposiziuns èn sa cristallisadas pir en il decurs da las empir-mas lavurs. Las prescripziuns detagliadas da la confederaziun sa concretiseschan dal rest permanen-tamain. Uschia resulta in curt temp per elavurar e per deliberar questas disposiziuns.

Ultra da quai na para ina consultaziun ordinaria betg cunvegna per differents motivs:

- L'opposiziun da differentas gruppas d'interess è enconuschenta tras la consultaziun tar la LAR. Las federaziuns han pudì s'exprimer. Las associaziuns da locaturas e da locaturs teman ch'i resultian gronds custs tras la numeraziun da las abitaziuns ed èn pia s'exprimidadas cunter ina tala numeraziun.
- Il post per l'armonisaziun dals registers tgira in stretg barat cun las vischnancas. Las experi-entschas ch'èn vegnidadas fatgas cun las vischnancas entaifer in onn da collavuraziun, èn vegnidadas integradas en las disposiziuns transitoricas. Plinavant èn vegnidadas resguardadas diffe-rents basegns da las vischnancas. Las disposiziuns transitoricas faciliteschan consequentamain a las vischnancas d'ademplier l'incumbensa da l'armonisaziun dals registers. Da vart da las vischnancas pon ins far quint cun il consentiment, eventualmain cun excepziun da l'obliga-

ziun da cumprar ina nova software per ils registers. In pèr paucas vischnancas na vulan betg surpigliar ils custs d'acquisiziun.

- La lescha federala conceda als chantuns pauc spazi d'agir per realisar e per organisar l'armonisaziun dals registers. Differentas formulaziuns en las disposiziuns transitoricas sa deduceschan directamain ed obligatoricamain da la LAR e da la OAR. Plinavant mussa il UST a maun da propostas da soluziuns per gronda part chapaivlas, co ch'igl è il pli cunvegnet da proceder. Las disposiziuns transitoricas tar la lescha davart ils registers d'abitantas e d'abitants realiseschan per gronda part las prescripziuns e las recumandaziuns ch'èn raschunai-vlas per il chantun Grischun.
- Las disposiziuns transitoricas e la legislaziun dal chantun Grischun correspundan plinavant en blers puncts al proceder dals auters chantuns. Nua ch'il chantun sto dentant prender atgnas vias, vegnan talas prendidas. Uschia na vegn il chantun p.ex. betg ad ir uschè lunsch are-guard la numeraziun da las abitaziuns sco auters chantuns e vegn pia a resguardar las resalvas da las administraziuns d'immobiglias.
- Ils posts da servetsch ed ils instituts pertutgads sco er ulteriuras personas pertutgadas èn vengnids infurmads davart las disposiziuns transitoricas ed han pudì prender posiziun. Lur reacziuns èn vengnidas elavuradas.

5 Intgins puncts centrals da l'armonisaziun dals registers

5.1 Register federal dals edifizis e da las abitaziuns (REA)

Il REA cuntegna las datas da basa davart ils edifizis e davart las abitaziuns. El furnescha infurmaziuns davart la structura dals edifizis e da las abitaziuns sin il stgalim da las vischnancas. En cumbinaziun cun retschertgas da personas (register d'abitantas e d'abitants) fa el indicaziuns davart las relaziuns d'abitar da la populaziun. La cumbinaziun da questas duas funtaunas da datas permetta da far numerusas evaluaziuns ed analisas.

En il REA dat la confederaziun in numer a mintga edifizis ed a mintga abitaziun, per che quests objects possian vegnir identifitgads cleramain. Quest numer consista dal numer da l'edifizis (EGID) e dal numer da l'abitaziun en quest edifizis (EWID). Per las evaluaziuns statisticas dal UST pretenda l'armonisaziun dals registers d'attribuir a mintga persona il EGID ed il EWID da quella abitaziun, en la quala ella viva. Il problem è quel ch'il REA, che sto vegnir manà da las vischnancas, n'è betg cumplet e n'è er betg actual. In pass da lavur impurtant per l'armonisaziun dals RAB è perquai la rectificaziun da las datas dal REA. Questa lavur sto vegnir liquidada dals uffizis communal da construcziun.

Las vischnancas dastgan consultar en il REA las datas da lur edifizis per avair a disposiziun da tut temp ina copia da las datas. Quai è necessari, per che la controlla d'abitantas e d'abitants possa reparter las abitaziuns a las abitantas ed als abitants e per ch'il EGID ed il EWID possian vegnir attribuids sco prescrit. Quest register dals objects, pia la copia dal REA, dastga – tenor l'art. 12 da l'ordinaziun davart il register federal dals edifizis e da las abitaziuns (OREA; CS 431.841) – vegnir duvrà da las vischnancas er per auters intents en il rom da las incumbensas legalas. La rectificaziun da las

datas sa paja pia dublamain, sche la vischnanca n'aveva fin ussa betg in agen register sin il stadi il pli actual.

Bleras vischnancas lavuran gia cun tutta forza vi da la rectificaziun dal REA. Ina buna part ha pudì terminar las lavurs gia la stad 2008. En quest connex è sa cumprovà il contact direct tranter il post per l'armonisaziun dals registers e las represchentantas resp. ils represchentants communal. Cumbain che la confederaziun ha manchentà da fixar disposiziuns per la rectificaziun dal REA, communitgescha ella – sco termin – la fin da l'onn 2008. Perquai ch'il dretg federal oblihescha da manar il EGID ed il EWID sco characteristics en il RAb, ston las vischnancas rectifitgar – sco lavur preliminar – a temp il REA avant l'onn 2010; a temp vul dir fin la fin da l'onn 2008.

Per mantegnair la qualitad da las datas sto il REA dal rest vegnir actualisà permanentamain suenter la rectificaziun.

5.2 Software e SEDEX

Per la realisaziun da l'armonisaziun dals registers gioga la software, che vegn applitgada da las controllas communalas d'abitantas e d'abitants, ina rolla centrala. Quella sto tranter auter recepir las novas characteristics da las abitantas e dals abitants ed ademplir ulteriuras funcziunalitads. Las datas ston ademplir tscherts standards per pudair trasmetter datas a la confederaziun. A las vischnancas che disponan da questa software porscha la confederaziun ina plattafurma (SEDEX) per barattar las datas en moda segira. La SEDEX na permetta betg mo da barattar las datas cun la confederaziun, mabain er cun las ulteriuras controllas d'abitantas e d'abitants en Svizra. Imaginabla fiss er la colliaziun cun in register chantunal da persunas.

Las vischnancas èn obligadas da furnir al UST las datas per la dumbraziun dal pievel en furma electronica tenor las directives dal UST (art. 14 al. 3 LAR). Sin basa da l'art. 10 LAR e da l'art. 6 OAR sto la lescha chantunala plinavant obligar las vischnancas da sa barattar cuntinuadamain las datas sin via electronica, en cas ch'ina burgaisa u ch'in burgais mida chasa. Tenor l'art. 5 OAR ha quai da vegnir fatg tenor las directives dal UST en il format prescrit. Per che las datas possian vegnir exportadas or da la software da la controlla d'abitantas e d'abitants en il format pretendì, sto la vischnanca cumprar ina nova software u ina nova versiun da la software existenta.

L'obligaziun da trasmetter las datas en furma electronica pudess vegnir ademplida er da las vischnancas che mainan anc ils registers sin palpiri. A vischnancas pitschnas che mainan il RAb sin palpiri porscha la confederaziun bain teoreticamain l'opziun da trasmetter las datas sur ina soluziun da client (nua che las datas vegnan endatadas a maun en in "formular d'internet"). Quai vala dentant mo per la transmissiun da datas al UST. Per la transmissiun da datas tranter las vischnancas tenor l'art. 10 LAR n'è quai dentant betg previs. Plinavant n'avessi nagin senn da rectifitgar e d'armonisar il cuntegn dals registers cun gronda lavur per alura endatar a maun las datas sur ina soluziun da client, ristgond faussas endataziuns. Perquai ston ils RAb vegnir manads en moda electronica, e quai cun la software necessaria. Tut las vischnancas dal chantun Grischun mainan gia dal rest ils RAb en moda

electronica – ubain cun ina software speziala da la controlla d'abitantas e d'abitants ubain almain cun word u cun excel.

Tenor questas explicaziuns ston ils RAb pia vegnir manads en moda electronica. Perquai èsi raschunavel da prescriber immediatamain ina software ch'è cumpatibla cun la SEDEX, per che tut ils avantatgs possian vegnir tratgs a niz. La SEDEX porscha numnadamain numerusas pussaivladads. En il rom da las prescripziuns legalas pon vegnir barattadas las datas cun tut ils registers communal, chantunals e federal ch'èn er colliads cun la SEDEX. Ulteriusas opziuns per l'avegnir èn avertas, sco l'installaziun d'ina plattafurma chantunala da datas per barattar las datas tranter differentas autoritads (cf. qua survat).

Bain permettess la LAR da transmetter ils RAb, che vegnan manads en moda electronica, sur in purtader da datas (p.ex. DVD) empè sur la SEDEX. La software certifitgada che vegn offrida sin il martgà e che ademplescha las pretensiuns al standard da datas, lavura dentant cun la SEDEX. La SEDEX pussibilitescha da transmetter las datas en moda segira. Sin basa da la prescripziun che las datas stoppian vegnir codadas, stuessi pia vegnir cumprà ina software speziala er per la speditiun sur in purtader da datas, e quella n'è betg pli favuraivla che la software che lavura cun la SEDEX. Sin basa da quai n'avessi nagin senn da desister dals avantatgs da la SEDEX ch'èn vegnids menziunads. Dal rest resultan paucs custs supplementars per la colliaziun efectiva da la software cun la SEDEX.

La software speziala da la controlla d'abitantas e d'abitants augmenta ultra da quai la qualitad da las datas, perquai ch'ella sustegna – tras funcziuns integradas – las controllas d'abitantas e d'abitants tar l'endataziun da las datas. La colliaziun da las abitantas e dals abitants cun las abitaziuns vegn simplifitgada enormamain tras ina funcziun correspondent. Plinavant porscha il UST la pussaivladad da laschar controllar las datas sur la SEDEX tras ina funcziun da validaziun. Uschia pon las vischnancas meglierar sistematicamain lur datas. Perquai ch'il chantun è obligà da procurar per in'auta qualitad da las datas, stoi vegnir prescrit che quest servetsch da validaziun stoppia vegnir utilisà. Cunquai che quest servetsch funcziuna mo sur la SEDEX, è quai in ulteriur argument per colliar las vischnancas cun questa plattafurma.

La confederaziun ha fatg quint cun custs d'investiziun communal per l'entira Svizra da totalmain mo 4.6 milliuns francs per la software correspondent e per la colliaziun cun la SEDEX, ed ha publictà quai uschia en la missiva tar l'armonisaziun dals registers. Mo gia las vischnancas dal chantun Grischun vegnan a stuair investir l'onn 2008 1.5 fin 2 milliuns francs per quest intent. Pervia dals products ch'èn gia avant maun en las vischnancas èn ellas liadas vi da lur furnituras e vi da lur furniturs vertents ed èn uschia restrenschidas, sch'i sa tracta da contractar per pretschs. Vischnancas che pon dentant sa decider per ina midada, pon profitar dal martgà liber e comprar a cundiziuns bles pli favuraivlas.

Las vischnancas ston installar la software e la colliaziun cun la SEDEX gia avant il schaner 2009, e quai per ils suandants motivs: Sco gia menziunà ston tut las vischnancas da la Svizra retrair il

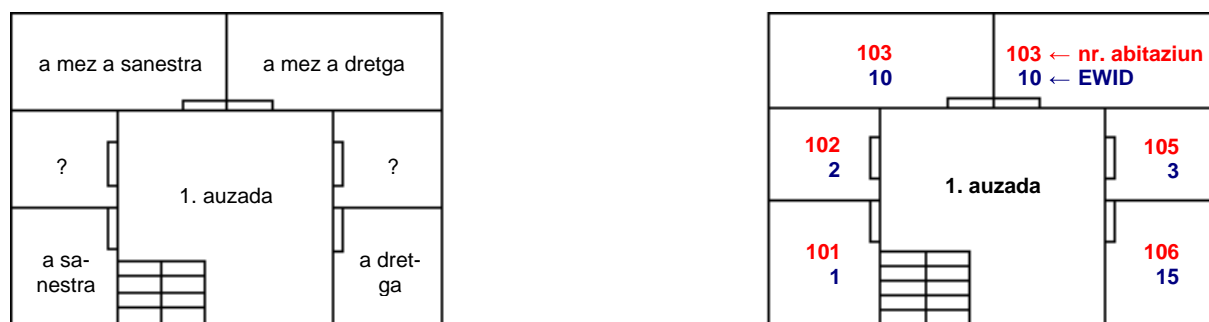
NAVS13 per tut las abitantas e per tut ils abitants. Per quest intent ston ellas trasmetter las datas da las abitantas e dals abitants al UST. La via la pli agreabla va sur la SEDEX. Cunzunt il reimport dals NAVS13 en la controlla d'abitantas e d'abitants duess vegnir fatg automaticamain, quai che funcziuna puspè il meglier sur ina software che lavura cun la SEDEX. Perquai che las vischnancas en il chantun ston tuttina esser colliadas cun la SEDEX fin a la dumbraziun dal pievel, fissi donn da desister dals avantatgs da questa funcziun tar la surdada dals NAVS13. Perquai stoi vegnir prescrit che la software e che la colliaziun cun la SEDEX stoppian vegnir installadas avant il schaner 2009.

En las vischnancas che vegnan a fusiunar fin il schaner 2010 poi esser inadequat en il cas singul da cumprar ina nova software. Ils avantatgs che resultan gia l'onn 2009 tar la repartiziun dal NAVS13 tras ina software correspondent, ston vegnir cumparegliads cun ils custs da la software (in pèr milli francs) e cun il fatg che la software pudess alura vegnir duvrada mo durant in onn fin a la fusiun. Per vischnancas pli pitschnas che cumpran – sco vischnancas fusiunadas – tuttina comunablamain ina nova software per la dumbraziun dal pievel 2010, porscha la confederaziun – en enclegientscha cun il chantun – alternativs per retrair il NAVS13 l'onn 2009. L'export e l'import da las datas chaschunan alura bain dapli lavur, èn dentant realisabels en cas d'in fitg pitschen dumber d'abitantas e d'abitants. Questa opziun è perquai mo permessa, sch'i custa – pervia d'ina eventuala fusiun – fitg bler da cumprar la software l'onn 2009 mo per in onn e sche la vischnanca n'ha betg bleras abitantas e blers abitants.

5.3 Numer uffizial da l'abitaziun

L'armonisaziun dals registers pretenda – sco gia menziunà – ch'i vegnia attribui in EGID ed in EWID a mintga persuna ch'è inscritta en il RAb. La finamira da l'attribuziun da quests identificaturs è quella da numerar las chasadas sin basa dals registers. Tut las personas cun la medema combinaziun dal EGID e dal EWID vivan en la medema abitaziun e furman pia ina chasada comunabla. Uschia pon las datas da las personas e da las chasadas or dal RAb vegnir colliadas cun las datas dals edifizis e da las abitaziuns or dal REA per survegnir infurmaziuns da basa ch'èn relevantas per la planisaziun, p.ex. infurmaziuns davart la tipologia da las chasadas e davart la spessezza d'abitar.

Entant ch'il EGID po per regla vegnir attribui facilmain a las personas, cumparegliond l'adressa (num da la via e numer da la chasa), è l'attribuziun dal EWID bler pli difficila, perquai che la situaziun da l'abitaziun sin l'auzada sto vegnir descritta cleramain per quest intent. Cunzunt en edifizis cun structuraras d'abitaziuns complexas n'èsi savens betg pussaivel d'identifitgar questas abitaziuns a maun da las caracteristicas ch'èn cuntegnidas en il REA (auzada, situaziun sin l'auzada, dumber da chombras; cf. illustraziun qua sutvart a sanestra).

Per edifizis cun passa trais abitaziuns per auzada recumonda il UST perquai d'introducir in numer da l'abitaziun, analogamain al numer da la chasa. Il numer da l'abitaziun designescha in'abitaziun en moda clera ed ha ina structura logica (cf. illustraziun qua survart a dretga). En quest connex sto vegnir prendida en mira in'unitad sistemica naziunala. Il numer uffizial da l'abitaziun po vegnir manà en moda administrativa e fisica; ed ina montascha fisica dal numer vi da la porta e sper il scalin augmenta ils effects positivs. Il numer da l'abitaziun duai numnadamain esser enconuschent a las abitantas ed als abitants, a las locaturas ed als locaturs, a l'ovra electrica sco er ad auters manaschis industrials. Quai è plitost pussaivel cun in numer visibel che vegn ultra da quai manà en moda sistemica ed unitara en l'entira Svizra. Uschia vegn simplifitgada considerablamain la chapientscha tranter las autoritads e tut questas gruppas.

Pervia dals blers avantatgs recumonda il UST d'introducir in numer administrativ u – meglier anc – in numer fisic da l'abitaziun. Intgins chantuns planiseschan da prescriber obligatoricamain almain il numer administrativ. En il chantun Grischun n'èsi betg raschunaivel u necessari d'introducir en mintga vischnanca in numer da l'abitaziun. Per quest motiv lascha il chantun decider las vischnancas, sch'ellas vulan introducir in numer da l'abitaziun.

Sch'ina vischnanca sa decida d'introducir in numer da l'abitaziun, duai ella surpigliar – per motivs da l'unitad – las recumandaziuns da la confederaziun. Perquai che la confederaziun na surpiglia betg ils custs, malgrà ch'ella profitescha da quai (megra qualitad da las datas), ston las vischnancas surpigliar ils custs per introducir il numer da l'abitaziun.

Las obligaziuns da cooperaziun da terzas personas (proprietarias e proprietaris da chasas, patrunas e patruns da construcziun, locaturas e locaturs, abitantas ed abitants, ovras electricas e.u.v.) per introducir e per manar il numer da l'abitaziun senza difficultads, ston vegnir regladas tras il chantun.

La midada ad in numer da l'abitaziun po da princip vegnir fatga cun rectifitgar il REA u er pli tard. Il balsegn d'agir n'è betg fitg urgent. Per motivs d'effizienz vegnan bleras vischnancas che vulan introducir quest numer, a vulair far quai gist ensemen cun las ulteriuras lavurs vi dal REA. Intginas vischnancas èn gia amez la lavur u han schizunt gia introducì ina numeraziun. Igl è raschunaivel da far l'introducziun dal numer da l'abitaziun a medem temp sco la colliaziun da las abitaziuns cun las abitantas e cun ils abitants. Ils scleriments davart las abitaziuns pon vegnir fatgs il medem mument sco l'identificaziun da las abitantas e dals abitants. Per quest motiv sto la numeraziun da las abitaziuns vegnir reglada gia ussa en las disposiziuns transitoricas, per che las lavurs currentas possian vegnir prendidas per mauns en moda ordinada.

5.4 Collavuraziun cun la Posta

Registrar correctamain tut las abitaziuns en il REA (rectificaziun dal REA), introducir in numer da l'abitaziun ed attribuir las personas a las dretgas abitaziuns, tut quai signifitgescha gronds custs da personal per las vischnancas. Las datas necessarias ston vegnir procuradas ed elavuradas. La confederaziun recumonda d'elavurar l'emprim las datas dals registers uffizials (uffizi da construcziun, stimaziun, RAb e.u.v.) sco er da las ovras electricas e da laschar cumpletar – en in segund pass – las admini-

straziuns d'immobiglias las datas cun agid da glistas d'abitaziuns sco er da glistas d'abitantas e d'abitants. En cas da chasas da pliras famiglias vegni ultra da quai ad esser necessari da far inspecziuns al lieu en intgins cas, e quai per determinar en moda segira, tgi che abita p.ex. sin l'emprima auzada a dretga e tgi a sanestra. Per quest intent basti per ordinari, sche la persuna incumbensada dastga ir fin avant la porta da l'abitaziun per leger giu là las inscripziuns da la chascha da brevs e dal scalin.

Dapi circa l'avrigl 2008 datti in'offerta da la Posta da surpigliar da las vischnancas ina gronda part da las lavurs descrittas. Tras la distribuziun da la posta ha la Posta enconuschientschas davart las abitantas e davart ils abitants da las differentas abitaziuns. L'inspecziun al lieu po vegnir cumbinada cun il servetsch da posta normal. Per sustegnair las vischnancas installescha la Posta plinavant l'infrastructura necessaria per l'elavuraziun da datas. Gist er la collecziun da las datas tar las administraziuns d'immobiglias duai vegnir coordinada e duai vegnir realisada per tut las personas pertutgadas en moda effizienta. La collavuraziun n'è natiralmain betg gratuita. Tut tenor la grondezza da la vischnanca e tut tenor la lavur che vegn spetgada pretenda la Posta summas differentas. Differents detagls da questa offerta n'èn dentant betg anc enconuschents. Intginas vischnancas han gia cumenzà cun questas lavurs cun agen personal, cunquai che l'offerta da la Posta era sa retardada ed è vegnida sut-tamessa provisoricamain pir l'avrigl 2008. Sia decisiun positiva definitiva ha la Posta communitgà pir ils 2 da settember 2008.

Cun agid d'ina praticanta ha p.ex. la vischnanca d'Igis gia pudì terminar las lavurs ed attribuir il EWID a tut las abitantas ed a tut ils abitants. Medemamain cun agid d'ina praticanta è la vischnanca da Tavau avanzada fitg lunsch e po prest terminar las lavurs.

6 Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

I. Disposiziuns generalas

Art. 1 Intent

Il 1. da november 2006 resp. il 1. da schaner 2008 è entrada en vigur la lescha federala davart l'armonisaziun dals registers d'abitants e d'auters registers uffizials da personas (lescha davart l'armonisaziun dals registers, LAR; CS 431.02). Tenor l'art. 21 LAR ston ils chantuns adattar lur basa legala per realisar l'armonisaziun dals registers. Per ils chantuns che na pon betg adattar lur basa legala fin il 1. da schaner 2009, prevesa l'al. 2 che las disposiziuns executivas necessarias pon vegnir relaschadas durant in temp limità er en furma da conclus da la regenza.

L'art. 21 al. 2 LAR è bain ina intervenziun en la procedura da legislaziun dals chantuns. Sin basa da la circumstanza che las lavurs las pli impurtantas per l'armonisaziun dals registers ston esser liquidadas a temp per la dumbraziun dal pievel 2010, è ella dentant giustifitgada.

Las disposiziuns transitoricas per l'execuziun da la lescha davart l'armonisaziun dals registers (DTpLAR) duain pia exequir la lescha federala menziunada uschè ditg, fin ch'ina lescha formala entra en vigur en il chantun. Ina lescha chantunala davart ils registers d'abitantas e d'abitants (LRAb) è en elavuraziun. Igl è planisà da metter en vigur questa lescha vers la fin da l'onn 2010, eventualmain il cumenzament da l'onn 2011. Alura vegnan abolidas las disposiziuns transitoricas.

Art. 2 Competenza ed execuziun

En il chantun Grischun mainan las vischnancas ils registers d'abitantas e d'abitants (RAb) tenor l'art. 4 da la lescha davart il domicil dals Svizzers (DG 130.200). Quai duai er restar uschia. Sin basa da questa circumstanza han las vischnancas er da far l'armonisaziun dals registers sco tala. Il chantun sustegna las vischnancas uschenavant sco pussaivel.

Sco post chantunal cumpetent è vegnì designà il departament d'economia publica e fatgs socials (DES). Tar il DES ha stuì vegnir stgaffi in post per l'armonisaziun dals registers, tranter auter per liquidar las lavurs necessarias da coordinaziun cun la confederaziun sco er per sustegnair las vischnancas tar lur lavurs voluminusas en connex cun l'armonisaziun dals RAb.

Art. 3 Noziuns e scursanidas

Per las definiziuns vegni renvià a l'art. 3 LAR ed a l'art. 2 da l'ordinaziun davart l'armonisaziun dals registers (OAR; CS 431.021). Questas definiziuns valan pia er en il dretg chantunal. En spezial las noziuns "vischnanca da domicil" e "vischnanca da dimora" (er vischnanca da domicil secundar) n'èn fin ussa anc mai vegnidas definidas sin nivel naziunal. Sco ch'il cussegl federal ha explitgà en sia missiva tar la dumbraziun dal pievel 2000 (fegl uffizial federal 1997 III 1225, 1229), na datti betg ina definiziun uffiziala ed unitara da la noziun "domicil". En l'art. 3 lit. b e c LAR vegnan dadas definiziuns per "domicil" e per "dimora" che valan per l'entira Svizra e che sa basan sin las definiziuns dal cudesch civil svizzer (CCS; CS 210) sco er sin la pratica dals chantuns e da las vischnancas. Questas definiziuns èn vegnidas elavuradas en collavuraziun cun l'associaziun svizra da las controllas d'abitantas e d'abitants.

En il senn da l'art. 23 CCS sa chatta il domicil d'ina persuna là, nua ch'ella sa strategna cun l'intenziun da fundar ses domicil permanent. La definiziun da la noziun vegn dentant interpretada en moda pli differenziada en la pratica giuridica: Il domicil vegn definì d'ina vart tras la voluntad da sa domiciliar permanentamain en in lieu e da l'autra vart tras l'expressiun da questa voluntad, vul dir cun prender efectivamain domicil en quest lieu.

La dimora (resp. il domicil secundar) sa referescha ad ina durada da preschientscha minimala per in tschert intent, senza l'intenziun da restar là permanentamain, mabain mo per ina durada limitada (p.ex. sco dimoranta u sco dimorant durant l'emna). En cas d'ina dimora han las persunas pertutgadas er vinavant in auter lieu da domicil. Tenor l'art. 26 na vegn in domicil ultra da quai betg constituì tras la dimora en in lieu cun l'intent da frequentar là ina scola e tras la collocaziun d'ina persuna en in institut d'educaziun u da tgira ubain en in ospital u en ina chasa da detenziun. La durada da la dimora n'è betg reglada en tut ils chantuns da medema maniera. En almain 20 chantuns importa ella dentant almain 3 mais nuninterruts resp. 3 mais ch'èn repartids entaifer in onn.

In persuna po mintgamai avair mo in domicil resp. mo ina vischnanca da domicil. Percunter èsi pussaivel d'avair plirs lieus da dimora. I resta anc da menziunar che las noziuns "domicil" e "dimora" vegnan duvradas en in'autra moda en il dretg da persunas estras.

Art. 4 Gratuitadad

Da princip duain tut las infurmaziuns e tut las datas tenor questas disposiziuns transitoricas vegnir furnidas gratuitamain. Tut las persunas participadas duain prestar ina contribuziun, cunzunt quellas che pon profitar da l'armonisaziun dals registers. La finala duain schizunt las persunas privatas prestar ina pitschna contribuziun a l'armonisaziun dals registers, perquai ch'er ellas pon far quint cun simplificaziuns en il contact cun las autoritads sin basa dals avantatgs che vegnan spetgads.

L'art. 8 al. 2 LAR ordinescha plinavant ch'ils chantuns stoppian prescriber als manaschis industrials ed als registers chantunals e communal uffizials da metter a disposiziun gratuitamain las datas ch'èn necessarias per determinar il EWID. L'utilisaziun da las datas dals registers federal sa drizza tenor il dretg federal.

La gratuitadad che vala tenor questas disposiziuns transitoricas sa lascha resumar sco suonda:

1. per la rectificaziun dal REA:
las datas da l'assicuranza d'edifizis dal Grischun, da l'uffizi da stimaziun, dals uffizis dal register funsil e da las ovras industrialas;
2. per la registraziun da las caracteristicas:
las datas dal register da stadi civil (infostar) e da persunas privatas;
3. per la determinaziun dal EWID:
las datas da las ovras industrialas; las glistas d'abitaziuns da las proprietarias e dals proprietaris, da las locaturas e dals locaturs, da las allogiantas e dals allogiants sco er da las administraziuns d'immobiglias;
4. per in'eventuala numeraziun da las abitaziuns:
las datas da l'assicuranza d'edifizis dal Grischun, da l'uffizi da stimaziun e dals uffizis dal register funsil; las glistas da las proprietarias e dals proprietaris sco er da las administraziuns d'immobiglias; las infurmaziuns da las abitantas e dals abitants.

II. Gestiuon dals registers

Art. 5 Registers

Al. 1 lit. b: Il register dals objects correspunda da princip ad ina copia da las datas relevantas dal REA. Las datas dal REA (che vegnan registradas a norma dal dretg federal) vegnan duvradas per attribuir il EWID en moda fidada. En la pratica èsi sa mussà che l'attribuziun dal EWID po funcziunar mo, sche la vischnanca ha ina copia actuala da las datas dal REA federal ch'èn necessarias per quest intent u sch'ella ha access direct al REA sur l'internet (p.ex. sur webservice). Tenor l'art. 8 al. 1 e 4 LAR sco er tenor l'art. 12 al. 2 da l'ordinaziun davart il register federal dals edifizis e da las abitaziuns (OREA; CS 431.841) pon ils chantuns ordinar da manar in register dals objects cun las datas dal REA. L'art. 15 al. 2 lit. c OREA regla, tge datas che las vischnancas dastgan retrain. Ils registers da persunas ed ils registers dals objects vegnan manads da princip en moda separada. Tras ils identificaturs dals objects (EWID ed EGID) vegn stgaffida ina colliaziun.

Al. 2: La maioritad da las vischnancas mainan lur controllas d'abitantas e d'abitants gia oz en moda electronica. Fin dacurt manavan mo pli paucas vischnancas lur RAb sin palpieri e senza sustegn da l'in-

formatica. Il barat da datas da personas tranter las controllas d'abitantas e d'abitants da las singulas vischnancas ha percenter lieu oz exclusivamain sin palpiri. L'utilisaziun effizienta da las datas registra-das pretenda characteristics unitaras. Perquai vegni prescrit da nov che las vischnancas stoppian manar lur registers en moda electronica tenor tscherts criteris da qualitat. Da princip duain las vischnancas duvran er vinavant lur hardware e lur software cumprovada per manar lur registers da personas. I ston dentant vegnir cumprads updates che adempleschan las pretensiuns da l'armonisaziun dals registers, e quai cun la premissa che la software saja vegnida publicgada da l'uffizi federal da statistica (UST) sco software certitgada.

Al. 3: La colliaziun cun la SEDEX è absolutamain necessaria. L'art. 5 al. 1 OAR permettes bain da trasmetter las datas en in'otra furma, numnadamain sur in purtader da datas. En vista a l'utilisaziun dals avantatgs dals registers armonisads sto dentant vegnir prescritta la colliaziun cun la SEDEX. Uschia n'èsi betg mo pussaivel da barattar en l'avegnir las datas tranter la confederaziun e las vischnancas, mabain er tranter las vischnancas e schizunt tranter auters registers e las vischnancas e.u.v. (cf. p.ex. l'art. 49 da l'ordinaziun davart il stadi civil [OSC; CS 211.112.2], tenor il qual las mutaziuns en il register da stadi civil vegnan furnidas a las vischnancas sur la SEDEX). En connex cun il "vote électronique" èsi plinavant pussaivel ch'er ils registers electorals ston vegnir manads en moda electronica e vegnir colliads cun la SEDEX. La finala stoi vegnir resguardà che las vischnancas ston – tenor l'art. 14 al. 3 LAR – trametter las datas en moda codada a l'uffizi federal e ch'ellas ston – tenor l'art. 10 al. 2 LAR – er trametter las datas ad auters uffizis d'abitantas e d'abitants. La SEDEX fa automaticamain questa codaziun. Per trasmetter las datas cun agid d'in purtader da datas stuess la vischnanca codar las datas en outra moda. Las softwares da las controllas d'abitantas e d'abitants che vegnan offeridas sin il martgà na cuntegnan dentant betg questa funcziun da codaziun, cunquai ch'ellas lavuran cun la SEDEX (la codaziun vegn pia fatga da la SEDEX). Ina software dals registers che lavura cun la SEDEX custa pia circa tuttina bler sco ina software, cun la quala las datas pon vegnir exportadas ed ar-cunadas sin in purtader da datas tenor las prescripziuns dal UST. Tenor l'art. 12 al. 2 OAR metta l'uffizi federal a disposiziun gratuitamain l'adapter per la colliaziun cun la SEDEX. Ils custs per l'installaziun pon vegnir negligids.

Per quests motifs è la colliaziun cun la SEDEX obligatorica. Ils termins ed ils cas excepziunals èn reglads en l'art. 30 al. 1 lit. c da las disposiziuns transitoricas.

Tenor l'art. 11 al. 2 e tenor l'art. 12 al. 3 OAR èn las vischnancas sezzas responsablas per la colliaziun e per l'adattaziun da la software dals registers. Ils custs van a lur quint.

Art. 6 Characteristics generalas

L'art. 6 LAR definescha, tge characteristics da las personas, ch'èn sa domiciliadas u che sa trategnan en la vischnanca, che ston vegnir manadas en il RAb. Cuntrari a l'art. 7 LAR na definescha l'art. 6 LAR betg che la glista da las characteristics da la confederaziun en il senn da l'art. 4 LAR valia per las characteristics ch'èn enumeradas en l'art. 6 LAR. Per realisar l'armonisaziun dals registers ston las characteristics vegnir manadas uschia, sco ch'ellas vegnan descrittas en las glistas da las characteristics da la confederaziun.

Art. 7 Ulteriuras caracteristicas

Al. 1: En l'art. 6 LAR descriva la confederaziun las caracteristicas ch'ella vul trair a niz per intents statistics e che ston perquai vegnir manadas minimalmain en il RAb. Tenor l'art. 7 LAR pon ils chantuns manar er ulteriuras caracteristicas en il RAb resp. prescriber che ulteriuras caracteristicas stoppian vegnir manadas en il RAb. Quai pon cunzunt esser caracteristicas che faciliteschan l'adempliment d'incumbensas chantunalas u che vegnan duvradas per far retschertgas statisticas. Pensar pon ins qua a las indicaziuns che vegnan manadas savens ozendi, p.ex. las indicaziuns davart il servetsch militar e davart la protecziun civila, davart la cassa da malsauns (assicuranza fundamentala), davart la relaziun d'annunzia da burgaisas estras e da burgais esters e.u.v.

En quest lieu duai vegnir tractada curtamain la dumonda da l'appartegnientscha linguistica. Fin ussa vegniva eruida l'appartegnientscha linguistica a chaschun da la dumbraziun dal pievel. Tar la nova dumbraziun dal pievel che sa basa per gronda part sin ils registers, n'è quai betg pli il cas. Per il moment na pari dentant betg raschunaivel d'integrar ina caracteristica respectiva en ils RAb per l'execuziun da la lescha da linguas. En la lescha da linguas (LLing; DG 492.100) n'è quai er betg previs. I sto dentant vegnir examinà, sch'ina regulaziun concernent las retschertgas complementaras en il senn da l'art. 22 da l'ordinaziun da linguas (OLing; DG 492.110) – ch'è eventualmain necessaria per evitar che las datas gijjan a perder pervia da la nova moda da dumbrar il pievel – duai vegnir integrada pli tard en la lescha resp. en las disposiziuns executivas davart ils registers d'abitantas e d'abitants. Perquai ch'i dovra ina relaziun cun la chaussa, vegn ina regulaziun en la legislaziun davart ils RAb dentant ad esser pussaivla mo, sche quella stat en in connex direct cun ils RAb.

Al. 2: La pussaivladad da registrar ulteriuras caracteristicas vegn dada er a las vischnancas. Er ellas pon prevair en lur legislaziuns ch'i vegnian registradas ulteriuras caracteristicas en il RAb. Per evitar che mintga vischnanca grischuna mainia tantas differentas caracteristicas sco ch'ella vul, prescriba il chantun in catalog. Ultra da quai duai esser voluntar da registrar questas caracteristicas, perquai che la registraziun chaschuna per part blera lavur. Caracteristicas che na vegnan betg registradas en las autras vischnancas da la Svizra, ston en mintga cas vegnir endatadas supplementarmain a maun en cas da personas che arrivon da nov, er sche las autras datas èn vegnidadas transmessas en furma electronica. Perquai duai la vischnanca pudair decider sezza, sche questa lavur vala la paina.

Al. 3: L'art. 7 LAR prescriba gia ch'i stoppia vegnir utilisada la glista da las caracteristicas. Las caracteristicas che n'èn betg descrittas en quest catalog duain vegnir manadas tenor las regulaziuns da l'unìun per la determinaziun dals standards dal e-government (normas da la eCH), uschenavant che questas caracteristicas èn definidas là.

Art. 8 Registraziun da las caracteristicas

Al. 1 e 2: L'art. 5 LAR prescriba ch'ils registers stoppian esser actuals, corrects e cumplets areguard il circol da las personas registradas. Per evitar ch'ils RAb e ch'ils registers da stadi civil cuntengnian datas differentas, ston ils RAb s'orientar en emprima lingia vi da las datas ch'èn cuntengnidadas en ils registers da stadi civil. Pia ston las caracteristicas necessarias vegnir surpigliadas primarmain tenor l'attest da stadi civil, tenor il scrit d'origin e tenor il cudeschet da famiglia.

Per registrar las caracteristicas pon las vischnancas pretender subsidiarmain ch'i vegnian preschentads documents uffizials. Quai dentant mo, sche las scrittiras ch'èn deponidas tar la vischnanca (attest da stadi civil, scrit d'origin, certificat da famiglia e.u.v.) n'èn betg suffizientas.

Al. 3: I na duai betg capitar che las personalias vegnian registradas sin basa d'infurmaziuns a bucca u sin basa da documents betg examinads e ch'i vegnian – sin fundament da quai – puspè emess pli tard documents uffizials che ston vegnir preschentads a chaschun da la proxima annunzia. Sch'i avess da dar intschertezzas en connex cun la registraziun – cunzunt sche las datas ch'èn cuntegnidas en il register da stadi civil n'avessan betg da correspunder a las datas sin in document uffizial – pon las vischnancas dumandar l'uffizi da stadi civil da furnir questas caracteristicas.

Al. 4: Ils RAb duain cuntegnair datas d'auta qualidad. Per garantir quai, dovri ina funtauna da datas ch'è reglada giuridicamain: il register da stadi civil. Uschia duessan las datas vegnir adattadas per regla mo sin basa da las mutaziuns che vegnan annunziadas dals uffizis da stadi civil. Las datas da burgaisas svizras e da burgais svizzers ch'èn vegnidadas midadas a l'exteriur van en vigur en Svizra pir, cur ch'ellas èn inscrites en ils registers svizzers da stadi civil, pia suenter ch'ellas han percurri la procedura da reconoschientscha. Per la qualidad da las datas na fissi betg bun, sche las datas vegnissan midadas sin basa da singulas decisiuns u sentenzias (svizras u estras), senza che lur validitad giuridica vegniss controllada en ina procedura structurada. Sch'i vegnan endatadas datas controlladas or dal register da stadi civil, garantescha quai pia la qualidad e l'unifurmitad da las datas en ils registers.

Art. 9 Rectificaziun dal REA

Al. 1: Igl è absolutamain necessari da rectificgar e pli tard d'actualisar il REA per pudair attribuir er vivanant en moda fidada il EGID e cunzunt il EWID (vesair art. 5 al. 1 lit. b).

Al. 2: La vischnanca survegn las datas d'object da questas autoritads resp. da questas instituziuns per rectificgar e per actualisar permanentamain il REA. Quai è er absolutamain necessari per attribuir il EGID e cunzunt il EWID sur in register dals objects (vesair er art. 8 al. 2 e 4 LAR). Il REA duai mussar la realitad e cuntegnair tut ils edifizis e tut las abitaziuns conform a la situaziun actuala. Savens na disponan las vischnancas dentant betg da questas datas actualas. Oravant tut a chaschun da l'emprima actualisaziun (rectificaziun) dal REA ston bleras vischnancas avair la pussaivladad d'acceder a funtaunas da datas supplementaras. Gist er las ovras industrialas han datas utilas per localisar las abitaziuns entaifer l'edifizis. La localisaziun da tut las abitaziuns (p.ex. emprima auzada a dretga) è indispensabla per la lavur posteriura da la controlla d'abitantas e d'abitants, cur ch'ellas collian las abitaziuns cun las abitantas e cun ils abitants sco er cun las personas che arrivon da nov. Sco infurmaziun areguard ils uffizis dal register funsil duai vegnir menziunà che la vischnanca duai prender invista da las datas directamain tar l'uffizi dal register funsil, sche las datas giavischadas na pon betg vegnir consultadas sin via electronica tar l'uffizi dal register funsil.

Per actualisar posteriuramain il REA vegnan las vischnancas a duvrar questas funtaunas da datas mo pli en cas singuls. Tut ils edifizis novs e tut las midadas da construcziun che dovran ina permissiun da construcziun suenter l'emprima rectificaziun cumpletta dal REA, sto la vischnanca annunziar mintga

onn (a partir dal schaner 2010 mintga quartal) al UST. Uschia duess il REA da princip restar automaticain sin il stadi actual. En cas singuls vegni dentant ad esser necessari er en l'avegnir d'acceder a las funtaunas da datas ch'èn numnadas en quest alinea.

Art. 10 Dretg d'access da la vischnanca

Per rectifitgar e per actualisar il REA èsi eventualmain necessari da far ina inspecziun al lieu. Il medem vala per l'attribuziun dal EWID. Per quests intents sto la vischnanca pia vegnir autorisada da far ina inspecziun al lieu fin avant la porta d'entrada da las singulas abitaziuns.

Art. 11 Obligaziuns da personas privatas

Per che l'emprima attribuziun dal EWID vegnia fatga en moda fidada, dovri eventualmain glistas da tut las abitaziuns, inclusiv da lur abitantas e lur abitants. Tenor l'art. 8 al. 4 LAR po il chantun relaschar prescripziuns per garantir ch'il EWID vegnia attribuì. Natiralmain sto la vischnanca sa tegnair l'emprim vi d'autras funtaunas per far l'emprima attribuziun dal EWID, avant che consultar personas privatas. Perquai vegn questa disposiziun applitgada en moda subsidiara, sch'i n'è betg pussaivel d'attribuir il EWID sin basa da las funtaunas da datas communalas e sin basa dal register dals objects tenor l'art. 5 al. 1 lit. b e tenor l'art. 9 u sin basa d'ina inspecziun al lieu tenor l'art. 10 da las disposiziuns transitoricas.

En lur RAb mainan las vischnancas tut las personas annunziadas, inclusiv l'adressa. L'edifizi, en il qual las personas vivan, è pia enconuschent tras il RAb, ed il EGID po vegnir attribuì. En chasas da pliras famiglias n'èsi dentant betg anc determinà, tge personas che vivan ensemen en tge abitaziun. Sin basa da las relaziuns da famiglia ed eventualmain sin basa da las indicaziuns da las ovras electricas (vesair art. 12) duai la vischnanca ussa attribuir las abitaziuns uschenavant sco pussaivel. Nua ch'i fa da basegn, po ella pretender che las administraziuns d'immobiglias sco er che las proprietarias e ch'ils proprietaris la dettian glistas d'abitaziuns e glistas d'abitantas e d'abitants cun las indicaziuns necessarias. Datas davart autras abitantas e davart auters abitants che na figureschan betg sin il contract da locaziun ston vegnir communitgadas mo, sche questas personas èn enconuschentas a la locatura u al locatur. Uschia vegnan registradas er personas ch'èn obligadas da s'annunziar, ma che n'eran betg enconuschentas a la vischnanca fin ussa. Persuenter dastga la vischnanca communitgar a las proprietarias ed als proprietaris las datas ch'èn avant maun davart questas abitaziuns sco er davart las abitantas e davart ils abitants respectivs (p.ex. trametter glistas cun las largias che ston vegnir emplenidas).

Questa regulaziun concerna l'emprima attribuziun dal EWID a tut las abitantas ed a tut ils abitants d'ina vischnanca. Pli tard na giustificgeschan las mutaziuns tras midadas da chasa e.u.v. en il cas normal betg pli da pretender glistas cumpletas d'abitaziuns sco er glistas cumpletas d'abitantas e d'abitants per entiras immobiglias. Eventualmain ston vegnir dadas infurmaziuns davart singulas personas, analogamain a l'obligaziun d'annunzia da las locaturas e dals locaturs tenor l'art. 8 al. 2 da las disposiziuns executivas tar la lescha davart il domicil dals Svizzers (DG 130.250).

L'obligaziun d'annunzia e d'infurmaziun da las chasadas collectivias (chasas d'educaziun u da tgira, clinicas u praschuns) ch'èn numnadas en l'art. 3 lit. b da la lescha chantunala davart il domicil dals Svizzers (DG 130.200) ston vegnir regladas en la lescha chantunala davart ils registers d'abitantas e d'abitants (LRAb). Cuntrari a las disposiziuns da la LAR desista il UST previsiblamain da manar las abitantas ed ils abitants da questas instituziuns en il RAb e sa cuntenta cun la furniziun annuala d'ina unitad da datas reducida davart questas persunas. Eventualmain ston questas disposiziuns transitoricas vegnir cumplettadas, sche la lescha n'entra betg en vigur avant il december 2010. Questas instituziuns èn sensibilas areguard la protecziun da datas. Perquai na duessan lur obligaziuns d'annunzia e d'infurmaziun betg vegnir regladas nunnecessariamain en questas disposiziuns transitoricas en ina moda che divergescha da la legislaziun chantunala existenta.

Las autras chasadas collectivias valan sco allogiantas normalas.

Art. 12 Ovras industrialas

L'art. 8 al. 2 LAR oblighescha ils chantuns d'introducìr tranter auter per las ovras industrialas in'obligaziun da dar gratuitamain infurmaziuns. Las datas da las ovras industrialas permettàn d'actualisar en il RAb las midadas da chasa entaifer il medem edifiziu u entaifer la medema vischnanca, quai che las persunas e che las chasadas annunzian per regla mo darar. Cun agid d'ulteriuras datas po uschia vegnir attribuì il EWID.

III. Numeraziun da las abitaziuns

Art. 13 Introducziun da la numeraziun

Al. 1 e 2: En edifizis cun dapli che trais abitaziuns per auzada èsi difficil da colliar las abitaziuns sco er las abitantas ed ils abitants. Per tals edifizis complexs recumonda il UST perquai da numerar fisicamain las abitaziuns cun ina tavla. Ils chantuns duain prescriber obligatoricamain questa moda da numeraziun per edifizis complexs. L'art. 8 al. 3 LAR prevesa expressivamain il numer fisic da l'abitaziun sco med raschunaivel per garantir la numeraziun da chasadas. In sforz d'introducìr il numer fisic na datti dentant betg. Effectivamain n'èsi betg raschunaivel en tut las vischnancas d'insumma numerar las abitaziuns. Savens basta p.ex. la collavuraziun cun l'ovra electrica per pudair attribuir las abitaziuns a las abitantas ed als abitants. En la gronda part dals cas vegn in numer administrativ da l'abitaziun a bastar.

Intgins chantuns (Lucerna, Turitg, Basilea-Citad ed auters) prescrivan obligatoricamain la numeraziun. Auters chantuns laschan decider las vischnancas, sch'ellas vulan introducìr ina numeraziun. Er en il chantun Grischun decidan las vischnancas, sch'ina numeraziun è necessaria e raschunaivla e sch'i vala la paina d'impunder las resursas necessarias. Sch'ina numeraziun vegn dentant introducida, cun vegni en mintga cas d'introducìr il numer fisic e betg mo il numer administrativ. Mo uschia po vegnìr tratg a niz il potenzial cumplain.

Sco princip per il chantun Grischun vegni menziunà che las vischnancas èn responsablas per la numeraziun e per l'inscripziun – e pia er per la finanziaziun – e ch'ellas han da designar las abitaziuns che ston vegnìr inscrittas.

Numer administrativ da l'abitaziun:

A las abitaziuns vegn attribuì in numer uffizial. Quest numer sa basa sin ina logica chapavla, p.ex. ha la segunda abitaziun da l'emprima auzada il numer 102, la quarta abitaziun da la terza auzada il numer 304. Il numer federal d'abitaziuns en il REA (pia il EWID) è ina cifra nunlogica che na vegn betg manada tenor in tschert sistem. El ha mo intents statistics. Per motivs da la protecziun da datas na "discurra" quest numer betg e na lascha betg deducir l'auzada e la situaziun da l'abitaziun. Per che las locaturas ed ils locaturs, las abitantas ed ils abitants, las administraziuns d'immobiglias, las ovras industrialas, la vischnanca e.u.v. possian utilizar il numer da l'abitaziun, sto el esser curt, sistematic e logic. Quai è la finala er impurtant per l'attribuziun dal EWID.

Numer fisic da l'abitaziun:

Sch'il numer uffizial da l'abitaziun na vegn betg mo manà en moda administrativa (pia sin palpìri), ma bain er en moda fisica sco tavla vi da la porta u sper il scalin da l'abitaziun, vegn duvrada la noziun "numer fisic da l'abitaziun". L'avantatg dal numer fisic da l'abitaziun è ch'el è visibel. Las abitantas ed ils abitants enconuschan pia automaticamain il numer da lur abitaziun. Tenor l'art. 8 al. 3 LAR pon ils chantuns introducir ina numeraziun fisica da las abitaziuns, e quai per simplifitgar l'actualisaziun da la colliaziun "persunas – chasada – abitaziun" en cas da grondas surbajegiadas sco er per garantir la persistenza da l'armonisaziun. La disposiziun qua avant maun dat questa pussaivladad, e quai en quel senn che las vischnancas pon decider sezzas, sch'ellas vulan introducir ina tala numeraziun per singuls u per tut ils edificis. En vischnancas ruralas vegn quai ad avair pauc senn. Ins po partir dal fatg ch'i dovria en il cas normal en il territori urban ina numeraziun fisica mo per singuls edificis d'abitar complexs (cun pliras auzadas e cun pliras abitaziuns sin la medema auzada).

Ultra dal niz per ils registers po il numer fisic da l'abitaziun er purtar auters avantatgs a las personas privatas ed a las autoritads. Sch'el vegn p.ex. duvrà sco part da l'adressa postala e piazzà vi da las chaschas da brevs, facilitescha el la lavur dals servetschs postals e d'auters servetschs da furniziun en spezial en cas da grondas surbajegiadas. Er las administraziuns d'immobiglias, las ovras industrialas, las interpresas da telecomunicaziun e.u.v. al pon duvrar sco numer administrativ. Quai simplifitgescha la comunicaziun tranter quests posts.

Il numer fisic da l'abitaziun po vegnir cumpareglià cun il numer da la chasa che vegn duvrà per adressar l'edifici en ina via. Il numer fisic da l'abitaziun "adressescha" l'abitaziun entaifer l'edifici.

Al. 3: Ils numers da las abitaziuns ston vegnir manads en il REA e pia er en il register dals objects da la vischnanca. Il UST è da l'avis che quai saja admissibel ed exprima schizunt cleramain che quests numers stoppian vegnir integrads en il REA (art. 5 al. 2 lit. c OREA).

Al. 4: Ensemen cun la Posta lavura la confederaziun vi d'ina offerta per las vischnancas. La Posta posseda gia bleras datas davart las adressas, e las postinas ed ils postins van mintga di tar las abitaziuns. Imaginabels è dentant er auters partenadis, en spezial cun las ovras electricas.

Al. 5: Da princip ston las vischnancas surpigliar ils custs per la numeraziun administrativa e fisica. I dat dentant excepziuns. En connex cun ils numers fisics pudessi dar discussiuns tar tschertas abitaziuns

pervia da l'intervenziun en l'optica existenta da la chasa. Perquai pon las vischnancas laschar decider las proprietarias ed ils proprietaris, sch'ellas e sch'els vulan montar sin agens custs atgnas tavlas u sch'ellas e sch'els vulan duvrar vinavant tavlas existentas (vesair art. 15 da questas disposiziuns transitoricas). En cas d'edifizis novs u da midadas da construcziun po la vischnanca ultra da quai obligar autras personas da surpigliar ils custs (cf. art. 20).

Il proceder resp. l'andament per introducir in numer da l'abitaziun sa preschenta circa sco suonda:

- collecziunar las datas dals edifizis sco er da las abitantas e dals abitants (glistas d'abitantas e d'abitants, datas da las ovras electricas e.u.v.);
- numerar las abitaziuns en il biro sin basa da las indicaziuns existentas;
- attribuir las abitantas ed ils abitants a las abitaziuns. Qua tras resulta ina glista cun abitaziuns numeradas per mintga auzada sco er cun abitantas e cun abitants;
- inspecziun al lieu per verifitgar u per cumplettar la glista existenta. Tut tenor la basa da las datas n'è questa inspecziun betg necessaria;
- endatar il numer da l'abitaziun en il REA federal. Eventualmain ston abitaziuns vegnir agiuntadas u stizzadas;
- attribuir ils numers da las abitaziuns a las abitantas ed als abitants en la software dal RAb;
- importar las datas dal REA en la software da la vischnanca;
- attribuir automaticamain il EGID sin basa da l'adressa da las abitantas e dals abitants;
- attribuir automaticamain il EWID sin basa dal numer uffizial da l'abitaziun.

Art. 14 Abitaziuns che ston vegnir numeradas

La vischnanca definescha tut tenor la concepziun dals edifizis, tge abitaziuns che ston vegnir numeradas. La confederaziun recumonda da numerar edifizis complexs cun dapli che trais abitaziuns per auzada. La numeraziun po dentant er vegnir fatga tar tut ils edifizis cun dapli ch'ina abitaziun, mo tar edifizis novs u mo tar edifizis complexs. Quai po la vischnanca decider senza.

Art. 15 Schema da numeraziun, plazzament e concepziun

Al. 1: Per realisar en l'entira Svizra ina regulaziun unitara e per betg stuair inventar insatge nov, èsi raschunaivel da surpigliar la sistematica che vegn proponida dal UST e da la Posta. Quai vala tant per il princip per numerar il numer administrativ da l'abitaziun sco er il numer fisic che vegn montà. Sch'ina vischnanca na sa decida betg mo per numers administrativs, mabain er per numers fisics, ston quels vegnir montads en moda bain visibla vi da las unitads d'abitar tenor las prescripziuns dal UST.

Al. 2: Cunzunt sche la proprietaria u sch'il proprietari n'è betg d'accord cun il gener da las tavlas che vegnan determinadas da la vischnanca, pon vegnir montads er auters numers sin donn e cust da la petenta u dal petent.

Al. 3: En singuls cas poi dentant er esser cunvegnent da surpigliar numeraziuns administrativas u fisicas existentas per reducir ils custs. Questas numeraziuns pon alura divergiar da las recumandaziuns dal UST.

Art. 16 Funtaunas da datas

Al. 1 fin 3: En connex cun l'introducziun dal numer uffizial da l'abitaziun – che ha en emprima lingua l'intent da pudair attribuir il EWID en moda fidada – stat la vischnanca davant ina incumbensa preten-siusa. Per schliar questa incumbensa dovra ella numerusas datas. Per numerar las abitaziuns e per attribuir las abitantas ed ils abitants a las abitaziuns sto la vischnanca pudair utilizar – ultra da las da-tas existentas – er ulteriuras funtaunas da datas. Cun las datas dal REA, dal RAb sco er da las autori-tads e da las instituziuns tenor l'al. 1 pon vegnir liquidadas las lavurs da numeraziun en blers cas. Tut-tina na pon bleras vischnancas betg renunziar a las indicaziuns da las proprietarias e dals proprietaris sco er da las locaturas e dals locaturs. Sche quai na duess betg bastar, han la finala schizunt las abi-tantas ed ils abitants l'obligaziun da dar infurmaziuns. Valair vala dentant il princip da subsidiaridad: l'emprim duai la vischnanca utilizar las atgnas datas. Pir alura dastga ella far diever da las datas da las autoritads e da las instituziuns tenor l'al. 1, e pir en cas extraordinaris duain vegnir applitgads ils al. 2 e 3. Ils al. 2 e 3 èn pia mintgamai subordinads a l'alineia precedent.

Areguard la communicaziun da datas per l'elavuraziun da formulars che han l'intent da dumandar las glistas d'abitaziuns sco er las glistas d'abitan-tas e d'abitants poi da princip vegnir renvià a las explica-zions davart l'art. 11 da questas disposiziuns transitoricas. Sche pussaivel duain questas glistas ve-gnir dumandadas mo ina giada. La decisiun d'introdur in numer uffizial da l'abitaziun en la vischnan-ca po dentant vegnir prendida pir onns suenter l'emprima attribuziun dal EWID. Las glistas d'abita-zions sco er las glistas d'abitan-tas e d'abitants dastgan alura vegnir dumandadas ina segunda giada.

Al. 4: Per far las glistas da locatarias e da locataris ston las locaturas ed ils locaturs impunder daners e lavur. Tras quai ch'i vegnan restituidas las glistas rectificgadas, vegnan las locaturas ed ils locaturs per part indemnisads per quests custs. Il numer uffizial da l'abitaziun sto vegnir restitui tranter auter, per che las locaturas e per ch'ils locaturs possian nudar pli tard quest numer sin ils contracts da loca-zion.

Per las ovras industrialas resultan sinergias, sch'er ellas lavuran en l'avegnir cun il numer uffizial da las abitaziuns. En cas d'edifizis novs e da midadas da construcziun sto la vischnanca actualisar quest numer.

Art. 17 Dretg d'access e da montascha

Per che las abitantas ed il abitants sco er las abitaziuns possian vegnir attribuids en moda fidada als numers da las abitaziuns, ston las persunas ch'èn incumbensadas cun la numeraziun eventualmain far ina inspeziun al lieu. Qua tras pon vegnir collecziunadas datas sin basa da las inscripziuns da las chaschas da brevs e dals scalins. Perquai ston las persunas incumbensadas survegnir il dretg mini-mal d'acceder fin avant la porta da l'abitaziun. Las persunas pertutgadas ston vegnir infurmadas a temp en moda suffizienta e cunvegnenta (vesair er art. 9). La montascha dal numer fisic da l'abitaziun è mo pussaivla, sch'i dastga vegnir fatga ina intervenziun minimala vi da l'edifiz resp. vi da l'abitaziun.

Art. 18 Numer da l'abitaziun e contracts da locaziun

Sch'ina vischnanca introducescha ina numeraziun uffiziala, sto il numer esser enconuschent a las persunas che arrivan da nov. Ina via raschunaivla è quella d'inditgar il numer sin il contract da locazi-

un. Questa regulaziun vegn proponida dal UST e vegn formulada correspondentamain en intginas le-
schas chantunalas. Ils custs per adattar ils contracts existents a questa regulaziun na stattan en nagi-
na relaziun cun il niz. Perquai na ston ils contracts existents betg vegnir midads. Cur ch'il numer da
l'abitaziun vegn introducì, ston dentant tut ils contracts da locaziun novs e midads vegnir munids cun
quest numer.

Art. 19 Comunicaziun dal numer da l'abitaziun

Per ch'ils numers da l'abitaziun possian vegnir scrits sin ils contracts da locaziun e per ch'er l'obliga-
ziun d'annunzia e d'infurmaziun possia vegnir ademplida pli tard, ston tut las locaturas e tut ils loca-
turs, ulteriuras autoritads ed ulteriuras instituziuns sco er las ovras industrialas enconuscher ils nu-
mers. Questas gruppaziuns han uschia er il dretg d'utilisar ils numers uffizials da las abitaziuns per
agens intents. Perquai è la vischnanca er obligada da communitgar ils numers da las abitaziuns en
moda adeguata.

Las vischnancas communitgeschan ina giada ils numers da las abitaziuns, cur ch'ellas als introduce-
schan e cur ch'ellas als han introducì. Suenten ston ils numers mo pli vegnir communitgads en cas da
midadas – pia tar construcziuns novas e tar midadas da construcziun – che han ina influenza sin la
numeraziun da las abitaziuns.

Art. 20 Obligaziuns da la patruna e dal patrun da construcziun

Per che la numeraziun uffiziala da las abitaziuns restia actuala, pon las vischnancas p.ex. prescriber
en la lescha da construcziun che las abitaziuns stoppian vegnir numeradas administrativamain gia en
la dumonda da construcziun ed en ils plans tenor il sistem prescrit (da preferenza tenor il sistem da
numeraziun da la confederaziun) e pli tard eventualmain er fisicamain, uschespert che las abitaziuns
èn prontas per abitar. Perquai ch'ils plans pon anc vegnir midads suenter l'inoltraziun da la dumonda
da construcziun, ston las patrunas ed ils patruns da construcziun vegnir obligads da communitgar
eventualas midadas posteriuras a l'uffizi da construcziun. Il medem vala per la midada d'edifizis exi-
stents. Quai facilitescha la lavur da tut las personas pertutgadas ed augmenta la fidaivladad da la nu-
meraziun.

Art. 21 Comunicaziuns tar midadas da maun

La persistenza da la numeraziun sto vegnir garantida er en cas d'ina midada da proprietad.

Perquai sto d'ina vart l'uffizi dal register fonsil annunziar a la vischnanca las midadas da maun a nor-
ma da l'art. 123 al. 2 da la lescha da taglia (LT; DG 720.000), da l'autra vart sto la vischnanca commu-
nitgar il numer da l'abitaziun a las acquistadras ed als acquistaders.

Per ils uffizis dal register fonsil na chaschuna quai praticamain nagins custs supplementars, damai
ch'els pon liquidar quai, ensemen cun l'annunzia da la midada da maun a las autoritads da taglia, tras
in'ulteriura annunzia da la midada da maun – eventualmain tras in'annunzia reducida – a l'administra-
ziun communal.

IV. Barat e furniziun da datas

Art. 22 Confederaziun

Concernent la colliaziun cun la SEDEX vegni renvià a las explicaziuns davart l'art. 5 qua survart. Tenor l'art. 14 LAR ston las vischnancas metter a disposiziun gratuitamain a la confederaziun las datas dal RAb, dentant mo las characteristics generalas e minimalas tenor l'art. 6 LAR (vesair er art. 6 da questas disposiziuns executivas). Las datas vegnan barattadas tenor la prescripziun federala en furma electronica directamain tranter las vischnancas e la confederaziun.

Art. 23 Vischnancas

L'art. 10 LAR oblihescha ils chantuns da relaschar prescripziuns che reglan il barat da datas tranter las vischnancas en cas da partenzas, en cas da midadas da chasa ed en cas da personas che arrivon da nov. Il niz da l'armonisaziun dals registers po vegnir exaurì pir, cur che las novas pussaivladads dals currents automatisads da datas electronicas vegnan er utilisadas. Uschespert che las premissas tecnicas èn avant maun, duain las vischnancas perquai barattar las datas sur la SEDEX.

Art. 24 Furniziun da datas al chantun

Ils RAb che vegnan manads en moda electronica permettun er currents da datas electronicas tranter las vischnancas ed il chantun. Cunzunt midadas d'adressa pudessan pia vegnir repartidas effizientamain als uffizis. Sche quai è l'intenziun, po la regenza prescriber che las datas vegnian transmessas ad ina plattform chantunala da datas, p.ex. sur la SEDEX. Cun ina tala plattform pudess il chantun metter a disposiziun las datas necessarias a tut ils uffizis ed a tut las instituziuns. Il chantun stuess dentant garantir che las datas vegnian consultadas mo da las autoritads autorisadas en il rom da lur incumbensas legalas. Uschia po il potenzial dals registers armonisads vegnir tratg a niz optimalmain. Cun ina plattform chantunala actuala da datas pudessan er las datas per la statistica dal UST vegnir barattadas tranter il chantun e la confederaziun empè tranter las vischnancas e la confederaziun.

V. Nov numer d'assicuranza da la AVS

Art. 25 Retratga

Al. 1: Tenor l'art. 6 LAR ston ils RAb manar il nov numer d'assicuranza da la AVS (NAVS13) sco identificatur da personas. Quai pertutga tut las abitantas e tut ils abitants da las vischnancas. Il numer resta en vigur er sunter la mort da la persona correspudenta e garantescha uschia l'identificaziun da las personas en ils registers. Per reparter cleramain quest numer pretenda la confederaziun che las vischnancas tramettian ils 15 da schaner 2009 las datas da tut las abitantas e da tut ils abitants al UST, il qual trametta vinavant las datas a l'uffizi central da cumpensaziun da la AVS (UCC). Las datas da tut las abitantas e da tut ils abitants da la Svizra vegnan alura cumparegliadas dal UCC, uschia ch'il NAVS13 po vegnir attribuì cleramain. En quest connex vegnan p.ex. er curregidas scripziuns faussas da nums sin basa da l'inscripziun en il register da stadi civil. Tenor l'art. 19 al. 4 e 5 OAR ha il UST il dretg da fixar il mument e l'andament da las furniziuns da datas.

Al. 2: Las vischnancas survegnan enavos las datas da lur abitantas e da lur abitants sin via electronica; quellas èn curregidas ed èn cumplettadas cun il NAVS13. Las datas pon vegnir spetgadas a partir

da l'avrigl 2009. Per evitar ch'i dettia alura sbagls d'endataziun, ston las datas vegnir importadas senza sbagls ed automaticamain en il RAb.

Al. 3: Ad ina pitschna part da las abitantas e dals abitants na po il UCC betg attribuir automaticamain il numer. Per sclerir quests cas ston las vischnancas gidar e star a disposiziun per dar infurmaziuns. Per garantir la cuntanschibladad stoi vegnir inditgà – ultra da l'adressa postala da la chanzlia – in'adressa dad e-mail directa ed in numer da telefon direct. Quai sto esser in'adressa dad e-mail da la vischnanca e betg p.ex. l'adressa dad e-mail privata d'ina emploiada ubain l'adressa dad e-mail da fatschenta dal president communal en uffizi accessoric.

Art. 26 Regulaziun excepziunala

Al. 1: A vischnancas pli pitschnas, q.v.d. a vischnancas cun paucas abitantas e cun paucs abitants, che han – sin basa d'in conclus legitim ch'è vegnì prendì fin la fin da november 2008 – l'intenziun da fusiunar previsiblamain fin il schaner 2010 e che n'han pervia da quai betg anc ina colliaziun cun la SEDEX, cur che las datas ston vegnir furnidas al UST per retrair ils NAVS13 (15 da schaner 2009), stat a disposiziun in servetsch spezial da la confederaziun. Quai vala er per vischnancas che n'han betg anc concludì fin la fin da november 2008 da fusiunar, ma che han fin quest mument la ferma intenziun da fusiunar per il 1. da schaner 2010.

Questas vischnancas vegnan previsiblamain a fusiunar ad ina nova vischnanca il schaner 2010, pia avant l'emprima furniziun da datas statisticas al UST. Tenor l'art. 5 e tenor ils termins da l'art. 30 da questas disposiziuns transitoricas sto questa nova vischnanca cumprar a temp ina software da la controlla d'abitantas e d'abitants per l'emprima furniziun da datas la fin da mars 2010 (cf. art. 8 al. 2 OAR). Per vischnancas pli pitschnas poi perquai esser pli favuraivel da spetgar da cumprar l'onn 2009 ina software speziala per retrair ils NAVS13 e da trasmetter las datas sco datoteca da text. Per vischnancas cun in dumber mez grond d'abitantas e d'abitants na vegn quai dentant betg en dumonda. Senza ina program correspondent na pon ils NAVS13 betg vegnir importads automaticamain en il RAb. I duvrass bler temp per endatar a maun ils numers da mintga persuna, e la probabilitad da far sbagls fiss gronda. La via cunvegnetta maina en quests cas sur la SEDEX.

Las vischnancas che n'han betg anc concludì formalmain fin la fin da november 2008 da fusiunar (resp. che n'han betg l'intenziun da fusiunar per il 1. da schaner 2010) ston retrair il NAVS13 sur la SEDEX. Mintga singula vischnanca – er sch'ella pudess eventualmain fusiunar – dovra ina software certifitgada per furnir las datas l'onn 2010. En cas da fusiuns che n'han previsiblamain betg lieu il schaner 2010 sto il NAVS13 perquai gia vegnir retratg il schaner 2009 sur la SEDEX. Quai augmenta dal rest la qualidad da las datas.

Al. 2: Per pudair far diever da questa regulaziun excepziunala tenor l'al. 1 dovri ina permissiun dal departament, e quai per sclerir la situaziun sco er per liquidar incumbensas da coordinaziun. La premessa per survegnir la permissiun è en mintga cas quella ch'i sa tractia da vischnancas che han paucas abitantas e paucs abitants (fin 200 abitantas ed abitants) e che fusiuneschan effectivamain per il 1. da schaner 2010. Plinavant sto la dumonda esser avant maun da princip fin la fin da november 2008. La finala sto la vischnanca cumprovar ch'ella possia trametter cun success las datas al UST, sch'ella fa

diever dal servetsch spezial da la confederaziun. Questa cumprova po vegnir furnida cun absolver cun success in test l'october 2008.

VI. Protecziun da datas, qualidad da las datas

Art. 27 Disposiziuns davart la protecziun da datas

Valair valan las disposiziuns davart la protecziun da datas da la confederaziun e dal chantun. Sch'i ston vegnir elavuradas datas pervia da l'armonisaziun dals registers, dastga quai vegnir fatg mo a norma da la legislaziun federala e chantunala respectiva.

Art. 28 Validaziun

Igl è necessari da validar e da rectifitgar las datas, per ch'ina retschertga da datas sin basa dals registers furneschia pli tard infurmaziuns ch'èn utilisablas per la statistica.

Il UST ha endrizzà in servetsch da validaziun, cun il qual la qualidad da las datas dal RAb po vegnir controllada gia avant lur furniziun il schaner 2009 (repartiziun dals novs NAVS13) ed il mars 2010 (art. 8 al. 2 OAR). En quest connex vegnan controllads differents facturs. P.ex. na po ina persuna viventa betg avoir ina data da naschientscha ch'è pli veglia che 150 onns, ubain ina persuna ha survegnì in EWID che na sa chatta betg en l'edifizi tenor l'adressa da domicil registrada.

Sin basa dal resultat da quest servetsch da validaziun ston las vischnancas rectifitgar las datas dal RAb. Mintga vischnanca repeta questa procedura, fin che la qualidad necessaria è cuntanschida. Quai duai vegnir fatg avant la furniziun da las datas il mars 2010, dentant il pli tard avant la furniziun da las datas il december 2010. Sch'il servetsch da validaziun n'annunzia nagins sbagls, garantescha quai la qualidad da las datas e dat la segirezza a la vischnanca ch'il register adempleschia las pretensiuns da la LAR.

VII. Disposiziuns finalas

Art. 29 Chasti

Per garantir che las disposiziuns transitoricas possian vegnir exequidas, stoi vegnir integrada ina disposiziun penala. Per la procedura penala èn cumpetentas las vischnancas.

Ultra d'ina multa poi vegnir pronunzià in avvertiment en cas levs. Confurm al princip d'opportunitad po la vischnanca plinavant desister d'ina persecuziun penala en cas fitg levs ed irrelevants.

Art. 30 Termins

En l'art. 28 LAR fixescha la confederaziun differents termins per ils chantuns en connex cun l'armonisaziun dals registers. Perquai che las vischnancas èn cumpetentas per l'execuziun, è il chantun da sia vart sfurzà da fixar termins, per ch'ils termins federals vegnian observads.

Al. 1 lit. a: L'art. 6 LAR prescriba che l'identificatur da l'abitaziun abitada (EWID) stoppia vegnir manà per mintga persuna. Per quest intent sto l'emprim vegnir rectifitgà il REA. La confederaziun ha manchentà da fixar in termin en la lescha. Perquai sto il chantun reglar quai. Sco termin propona il UST la fin da l'onn 2008. Ensemen cun il UST ha il departament manà tras las scolaziuns en il Grischun gia

l'atun 2007. Perquai n'avessi nagin senn da retardar nun necessariamain las lavurs. Bleras vischnancas grischunas han terminà las lavurs gia la stad 2008.

Las vischnancas che fan la rectificaziun cun agid da la Posta, ston far fin la fin da l'onn 2008 la rectificaziun mo sin il nivel dals edificis. La rectificaziun sin il nivel da las abitaziuns vegn alura surpigliada da la Posta. Per quest cas pon valair auters termins.

Al. 1 lit. b: L'art. 28 OAR prescriba ch'il EGID stoppia vegnir manà a partir dal schaner 2010 ed il EWID a partir dal december 2012. Tenor il commentari tar l'art. 28 OAR sto la numeraziun da chasadas esser garantida a partir da l'onn 2010, sch'il EWID n'è betg anc introduci fin alura cun agid d'in auter numer da chasadas. Cur che las chasadas èn numeradas, po dentant er vegnir attribuì il EWID. La via pli lunga sur il numer da chasadas na porta nagins avantatgs a las vischnancas dal chantun Grischun. Per quest motiv duai l'attribuziun dal EWID vegnir garantida a temp per la dumbraziun dal pievel 2010. Las lavurs duain vegnir fatgas il medem onn en las vischnancas, per che las scolaziuns davart quest tema possian avair lieu en moda effizienta e per ch'i possia vegnir planisà il support.

Al. 1 lit. c: A vischnancas che han l'intenziun da fusiunar previsiblamain fin il schaner 2010 e che han prendì quest conclus en moda formalmain correcta fin la fin da november 2008, resp. a vischnancas che pon cumprovar fin la fin da november 2008 ch'ellas fusiuneschian per il 1. da schaner 2010, po il departament conceder in termin pli lung, sch'ellas inoltreschan ina dumonda correspondentia (cf. er l'explicaziun tar l'art. 26). I n'ha nagin senn che mintga vischnanca che vegn a fusiunar cumpria anc senza ina software. En vista a l'avegnir ed a la fusiun duain questas vischnancas pudair far quai comunablamain a temp fin l'emprima furniziun da datas statisticas il mars 2010 (art. 8 al. 2 OAR).

Al. 1 lit. d: Meglra che la qualidad da las datas è e pli paucs scleriments che las vischnancas ston dar la primavaira 2009 tar la repartiziun dal NAVS13. L'utilisaziun dal servetsch da validaziun procura per ina situaziun da datas optimala. Fin che la validaziun n'annunzia nagins sbagls, dovri pliras repetiziuns. Mintga vischnanca duai far almain ina giada la validaziun, avant che furnir las datas al UST il schaner 2009. L'identificatur da persunas (NAVS13) è normalmain enconuschent a la vischnanca pir suenter l'avrigl 2009 (cf. lit. e).

La gestiun dal EGID e dal EWID – ch'è prescritta tenor la lit. b – sto vegnir controllada per il termin fixà, utilisond il servetsch da validaziun.

Al. 1 lit. e: La confederaziun prescriba ch'ils registers stoppian furnir fin la fin da schaner 2009 las datas dals 15 da schaner 2009. Per ch'i vegnian propi furnidas las datas dals 15 da schaner 2009, èsi d'avantatg, sche la furniziun ha lieu exactamain ils 15 da schaner 2009. Igl è dentant pussaivel ch'il UST definescha anc in auter di per furnir las datas.

Al. 2: Singuls termins da l'al. 1 èn fixads pli baud ch'ils termins ch'il dretg federal prescriba sco ultims termins pussaivels. Ils termins da l'al. 1 pon dentant vegnir observads facilmain da la gronda part da las vischnancas, damai ch'els simplifitgeschan ils andaments ed augmentan l'effizienz da l'armonisaziun. En singuls cas pon termins pli lungs esser necessaris u raschunaivels. Il departament sclerescha

quai en enclegientscha cun las vischnancas e decida davart termins divergents. Ils termins dal dretg federal ston dentant vegnir observads.

7 Consequenzas persunalas e finanzialas

7.1 Chantun

Cun stgaffir in post per l'armonisaziun dals registers ha il chantun Grischun tschernì ina soluziun effizienta. Questa piazza da 100 pertschient è cumpetenta per elavurar la basa per la legislaziun executiva chantunala, per coordinar las lavurs cun la confederaziun sco er per instruir e per infurmar las vischnancas.

Ultra da las expensas per il persunal resultan custs en la dimensiun da circa 30'000.– per onn per occurrenz d'infurmaziun, per scolaziuns da vischnancas (locaziun da salas e.u.v.), per translaziuns externas e per lavurs d'expertas e d'experts.

Perquai che las datas che cumpiglian pitschens territoris van a perder pervia da la nova moda da dumbrar il pievel, sto il chantun eventualmain far atgnas retschertgas en il sector da las linguas u prender da la confederaziun ch'ella augmentia las emprovas da controlla, quai che stuess vegnir pajà dal chantun. Quai pertutga dentant plitost secturs da la dumbraziun dal pievel e betg l'armonisaziun dals registers en il senn pli stretg.

7.2 Vischnancas

Ils custs per las vischnancas – che la confederaziun inditgescha en la missiva tar la LAR – èn in bun pau memia bass. Las expensas en las vischnancas dependan fermamain da la dumonda, quant bain che las datas dals edifizis sco er las datas da las abitantas e dals abitants èn gia vegnidas colliadas e tgiradas fin ussa. En mintga cas ston vegnir fatgas lavurs considerablas, per las qualas i sto per part vegnir engaschè persunal supplementar.

Sche la vischnanca fa diever da l'offerta da la Posta, stoi – tut tenor il dumber d'abitantas e d'abitants e tut tenor il dumber d'edifizis – vegnir fatg quint cun custs considerabels (p.ex. vischnanca cun 30 abitantas ed abitants: ca. 2'000.– francs; vischnanca cun 30'000 abitantas ed abitants: ca. 200'000.– francs). Persuenter sa reduceschan ils custs da persunal entaifer la vischnanca.

Las expensas da la vischnanca per adattar la software importan tut tenor la firma da produczion e tut tenor la grondezza da la vischnanca tranter 1'000.– e 10'000.– francs e sa chattan en il cas singul er per vischnancas pitschnas en questa dimensiun. Tenor l'art. 12 al. 3 OAR ston ils custs per adattar la software vegnir surpigliads da las vischnancas sco posts che mainan ils registers.

8 Observaziun dals princips da la EFLAD

Ils princips da l'essenzialisaziun e da la flexibilisaziun da la legislaziun e da l'applicaziun dal dretg (EFLAD) vegnan observads en questas disposiziuns transitoricas. Las regulaziuns sa restrenschan a l'essenzial. La flexibilitad che vegn determinada da la constituziun per ils fatgs organisatorics è garantida.

Abreviaziuns

al.	alinea
art.	artitgel
AVS	assicuranza per vegls e survivents
CCS	cudesch civil svizzer (CS 210)
CF	constituziun federala (CS 101)
cf.	cumpareglia
CS	collecziun sistematica dal dretg federal
DES	departament d'economia publica e fatgs socials dal Grischun
DG	cudesch da dretg grischun
DVD	disc digital da video
e.u.v.	ed uschia vinavant
eCH	uniun per la determinaziun dals standards dal e-government
EFLAD	essenzialisaziun e flexibilisaziun da la legislaziun e da l'applicaziun dal dretg
EGID	identificatur federal d'edifizis
ev.	eventualmain
EWID	identificatur federal d'abitaziuns
LAR	lescha federala davart l'armonisaziun dals registers d'abitants e d'auters registers uffizials da persunas; lescha davart l'armonisaziun dals registers (CS 431.02)
lit.	litera
LLing	lescha da linguas dal chantun Grischun (lescha da linguas; DG 492.100)
LRAb	lescha davart ils registers d'abitantas e d'abitants
LT	lescha da taglia per il chantun Grischun (lescha da taglia; DG 720.000)
NA	nov numer d'assicuranza
NAS	nov numer d'assicuranza sociala
NAVS13	nov numer d'assicuranza da la AVS
OAR	ordinaziun davart l'armonisaziun dals registers (CS 431.021)
OLing	ordinaziun da linguas dal chantun Grischun (ordinaziun da linguas; DG 492.110)
OREA	ordinaziun davart il register federal dals edifizis e da las abitaziuns (CS 431.841)
OSC	ordinaziun davart il stadi civil (CS 211.112.2)
p.ex.	per exempel
PIN	identificatur da persunas
q.v.d.	quai vul dir
RAb	register d'abitantas e d'abitants
REA	register federal dals edifizis e da las abitaziuns
resp.	respectivamain
SEDEX	plattafurma centrala d'informatica e da communicaziun (vegn messa a disposiziun da la confederaziun per la transmissiun segira da datas)
UCC	uffizi central da cumpensaziun da la AVS
UST	uffizi federal da statistica